

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
НАВЧАЛЬНО – НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАОЧНОЇ ТА
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
освітнього ступеня «Магістр»

на тему: **« МЕТОДИЧНО – ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ В *****
ЯВОРІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ »**

Виконала: студентка гр. ОП – 71з
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва)

ГАРАЗД Х.В.

(Прізвище та ініціали)

Керівник: к.е.н., доц. ЦІЦЬКА Н.Є.

(Прізвище та ініціали)

Рецензент:

(Прізвище та ініціали)

ДУБЛЯНИ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
НАВЧАЛЬНО – НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАОЧНОЇ ТА
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Освітній ступінь «Магістр»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____
(підпис)

д.е.н., професор Гнатишин Л.Б.
(звання, ступінь, прізвище та ініціали)
« 20 » лютого 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ
ГАРАЗД ХРИСТИНИ ВІКТОРІВНИ
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. тема роботи: **Методично – практичні аспекти формування та подання звітності в ***** Яворівського району Львівської області**

Керівник роботи: Ціцька Н.Є., к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджено наказом ЛНУП від «08» березня 2024 р. № 171/К-С

2. Строк подання студентом проекту (роботи) до «10» грудня 2024 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи) спеціальна і наукова література, нормативно-правові акти, первинна і зведена документація, реєстри синтетичного і аналітичного обліку, форми фінансової, статистичної та податкової звітності

4.Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити).
Вступ. РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 1.1Призначення, класифікація та склад звітності підприємств. 1.2 Законодавче регулювання щодо формування і подання звітності підприємств та літературний огляд.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ І ПОДАННЯ ФОРМ ЗВІНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ. 2.1 Загальні відомості про господарство, оцінка його діяльності та організація обробки облікової інформації. 2.2 Методика формування основних форм фінансової звітності і їх оприлюднення. 2.3 Формування та звітування за податковою і статистичною звітністю.

РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ОСНОВ ФОРМУВАННЯ І ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Шляхи адаптації національних форм звітності до міжнародних стандартів фінансової звітності. 3.2 Звітність як джерело інформації для управління підприємством.

Висновки і пропозиції

Бібліографічний список

5. Перелік графічного матеріалу: таблиці, схеми, рисунки

6. Дата видачі завдання «20» 02 2024року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів (роботи)
1.	Отримання завдання. Вивчення рекомендованої літератури по темі КР. Написання аналітичного огляду. Вивчення об'єкту. Аналіз існуючого стану (складання програми; написання пояснювальної записки для дипломної роботи).	20.02.24-24.04.24р.
2.	Розробка перспективного рішення та його обґрунтування (написання перспективної частини; виготовлення планової основи для основного варіанту роботи).	25.04.24-21.07.24р.
3.	Розробка та обґрунтування пропозицій щодо реалізації роботи. Написання економічної частини роботи; висновків і пропозицій; кінцеве редагування пояснювальної записки; оформлення кінцевого варіанту роботи та інших графічних матеріалів, які представляються до захисту в ЕК).	22.07.24р.-03.11.24р.
4.	Кінцеве оформлення дипломної роботи (здача пояснювальної записки керівнику КР; виправлення його зауважень; здача КР на рецензування; кінцеве оформлення ілюстративних матеріалів, таблиць).	04.11.24р.-09.12.24р.
5.	Підготовка до захисту в ЕК. Пробний захист на випускній кафедрі (написання доповіді й погодження її з керівником КР; виправлення зауважень у графічній частині).	10.12.2024р.

Студент

_____ Гаразд Х.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Ціцька Н.Є.
(підпис) (прізвище та ініціали)

УДК 657: 37

88 стор. текст. частини, 19 рисунків, 9 таблиць, 39 джерел використаної літератури.

Методично – практичні аспекти формування та подання звітності в ***** Яворівського району Львівської області. Гаразд Х.В. – Кваліфікаційна робота. Кафедра обліку та оподаткування - Дубляни, Львівський НУП, 2024.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних і практичних аспектів формування і подання різних форм звітності сільськогосподарських підприємств та розробці шляхів удосконалення звітності суб'єктів господарювання.

У першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні основи формування звітності підприємств, її класифікацію, зміст та значення, а також нормативно – правове регулювання складання як бухгалтерської так і інших форм звітності.

Другий розділ висвітлює та дає оцінку виробничо-господарської діяльності та основних економічних показників ***** , аналізує методику формування основних форм фінансової звітності і їх оприлюднення а також розкриває формування та звітування за податковою і статистичною звітністю.

У третьому розділі розглянуто питання вдосконалення теоретичних та практичних основ формування і подання звітності підприємств, шляхом адаптації національних форм звітності до міжнародних стандартів фінансової звітності та формування звітності як інформації для управління підприємством.

АННОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня «Магістр» проведено дослідження, які полягають у розкритті та обґрунтуванні теоретичних і практичних аспектів формування і подання форм бухгалтерської, податкової та статистичної звітностей. Досліджено фінансово – економічний стан та показники господарської діяльності *****Яворівського району Львівської області та критично висвітлено недоліки щодо формування форм звітності та звітування за нею.

Запропоновано удосконалення шляхом адаптації національних форм звітності до міжнародних стандартів фінансової звітності та формування звітності як інформації для управління підприємством.

Ключові слова: звітність, бухгалтерська (фінансова) звітність, податкова звітність, статистичне спостереження, баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал.

ANNOTATION

In the qualification work for the Master's degree, research has been carried out, which consists in the disclosure and substantiation of theoretical and practical aspects of the formation and submission of forms of accounting, tax and statistical reporting. The financial and economic condition and indicators of economic activity of ***** of the Yavoriv district of the Lviv region are investigated and the shortcomings in the formation of reporting forms and reporting on it are critically highlighted.

Improvement is proposed by adapting national reporting forms to international financial reporting standards and reporting as information for enterprise management.

Key words: reporting, accounting (financial) statements, tax reporting, statistical observation, balance sheet, statement of financial results, statement of cash flows, statement of equity

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	9
1.1 Призначення, класифікація та склад звітності підприємств.....	9
1.2 Законодавче регулювання щодо формування і подання звітності підприємств та літературний огляд.....	18
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ І ПОДАННЯ ФОРМ ЗВІТНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ...	26
2.1 Загальні відомості про господарство, оцінка його діяльності та організація обробки облікової інформації.....	26
2.2 Методика формування основних форм фінансової звітності і їх оприлюднення.....	36
2.3 Формування та звітування за податковою і статистичною звітністю.	54
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ОСНОВ ФОРМУВАННЯ І ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ..	67
3.1 Шляхи адаптації національних форм звітності до міжнародних стандартів фінансової звітності.....	67
3.2 Звітність як інформація для управління підприємством.....	75
Висновки і пропозиції.....	81
Список використаної літератури.....	85

ВСТУП

Управління та керівництво підприємствами та в цілому країною залежить їх обсягів, наявності і використання ресурсів (матеріальних, трудових і фінансових), фінансових результатів господарської діяльності, від характеру господарських операцій і процесів, що відбуваються на макро – і макрорівнях. Основою управління є доступ до повної, обґрунтованої інформації, яка має бути доцільною та достовірною. Джерелами, що забезпечують потік інформації, є дані бухгалтерського обліку та статистики, які відображаються у звітності підприємства. Практичне значення різноманітних форм і видів звітності полягає в економічному аналізі діяльності суб'єкта господарювання за його показниками для отримання необхідної для управління та управлінських рішень узагальненої інформації. У зв'язку з цим, для отримання ефективних результатів обробки показників, до форм звітності висуваються певні вимоги.

Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» передбачає і стверджує складання та подання бухгалтерської (фінансової) звітності, яка має різні характеристики та ознаки, що дозволяє її узагальнювати та класифікувати.

Звітність – це підсумкові, взаємопов'язані показники діяльності підприємства, які подаються у вигляді звітів за затвердженою формою, що містять результати і умови діяльності підприємств за визначений період [4].

Звітність узагальнює і відображає інформацію, що свідчить про господарську діяльність суб'єктів господарювання, і складається на основі даних бухгалтерського обліку, що забезпечує його універсальність. Дані, що фіксуються у формах звітності формуються на основі зареєстрованої і опрацьованої інформації одержаної з показників бухгалтерського обліку, фінансів, оподаткування та управління, статистичного обліку та ін.

Підприємства повинні здійснювати свою діяльність відповідно до чинного законодавства України. Закон України «Про «Бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» регламентує обов'язки підприємств незалежно від форми власності та виду діяльності, організовувати і вести бухгалтерський облік, накопичувати і обробляти інформацію, яка групується за різними ознаками та узагальнюється у відповідних формах звітності. Тобто звітність - це певна зведена і взаємопов'язана система показників господарської діяльності підприємства, яка відображає стан і результати діяльності підприємства за певний період часу. У різноманітних формах звітності слід відображати інформацію повну, достовірну та якісну на користь внутрішніх і зовнішніх користувачів, оскільки будь-яка помилка або викривлення інформації у звітності може вплинути на управлінські рішення.

У наш час бухгалтерська звітність, підготовлена відповідно до бухгалтерських процедур, стала об'єктом дослідження багатьох вітчизняних і закордонних вчених. Хоча серед науковців загалом немає єдиної думки щодо доцільності розвитку теорії в цьому напрямі. В результаті досліджень склалася певна система абстрактних поглядів на структуру (змістовий аспект) та методіку формування, складання та оприлюднення бухгалтерської звітності (процедурний аспект). Саме цим аспектом пояснюється актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування і узагальнення теоретичних положень і на цій основі надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення засад звітності підприємств та її аналізу з метою системної інформаційної підтримки прийняття вірних управлінських рішень.

Для досягнення цілей роботи були сформульовані та поставлені наступні завдання:

- дослідити теоретичні основи формування та подання звітності підприємства;

- проаналізувати призначення, класифікацію та склад звітності підприємств;
- розглянути правове та літературне забезпечення методики формування і подання звітності підприємств;
- висвітлити основні етапи порядку складання і алгоритм електронного звітування за фінансовою, податковою та статистичною звітністю сільськогосподарських підприємств;
- надати комплексну інтерпретацію результатів досліджень та обґрунтувати рекомендації щодо вдосконалення адаптації національних форм звітності до міжнародних стандартів фінансової звітності, а також використання звітності як інформація для управління підприємством.

Об'єктом дослідження було обрано фінансову, податкову та статистичну звітність сільськогосподарських формувань.

Предметом дослідження є теоретичні, організаційно-методичні та практичні аспекти формування та електронного подання звітності сільськогосподарських підприємств.

Інформаційною базою для виконання кваліфікаційної роботи слугували: роботи: вітчизняне та міжнародне законодавство, наукові праці вітчизняних і зарубіжних економістів, наукова та навчальна література, дані фінансової, податкової та статистичної звітності підприємства.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в узагальненню теоретичних, організаційно - методичних положень і подальшому розвитку практичного інструментарію та удосконалення облікового забезпечення для створення і подання різних форм звітності підприємства.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1. Призначення, класифікація та склад звітності підприємств

Звітність є завершальним етапом бухгалтерського циклу діяльності підприємства і готуються на основі облікових даних для задоволення інформаційних потреб різних внутрішніх і зовнішніх користувачів. Невід'ємною частиною бухгалтерського обліку є фінансова звітність, яка містить таку інформацію, як фінансовий стан компанії, результати діяльності, рух грошових коштів і власний капітал за звітний період.

Ефективне управління підприємствами та національною економікою значною мірою залежить від повноти, достатності та своєчасності інформації про характер і масштаби господарських процесів, наявність і використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, джерела отримання фінансових результатів, напрямки використання прибутку. Одним із основних джерел підтримки цієї інформації є звітність, підготовлена як результат спеціальних процедур, які здійснюють обробку, групування, підрахунок даних і формуються на завершальних етапах облікового процесу. Якщо первинна реєстрація господарських операцій здійснюється за допомогою документального фіксування, то їх подальше групування на рахунках дають можливість оперативно контролювати хід господарської діяльності в різних сферах діяльності підприємства, а потім звітність, як завершальний етап обробки економічної інформації, містить інформацію про підсумки і результати роботи всього підприємства та окремих його ділянок за відповідними звітний період.

Сьогодні звітність українських підприємств – це сукупність різноманітних форм, які можна об'єднати в кілька основних видів звітності, залежно, насамперед, від типу рішень, які приймаються на основі наданої у звіті інформації та, відповідно, від нормативно-правових актів, вимог щодо його формування, користувачів інформації тощо. Слід

зазначити, що будь-яка звітність містить інформацію, отриману за допомогою бухгалтерського обліку, який є процесом виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства та його фінансовий стан.

Звітність – це документ або сукупність документів певної форми, отриманих шляхом обліку виробничо-господарської діяльності підприємства. Вона містить певні показники, що відображають фінансовий стан і результати діяльності підприємства. Користувачі звітності повинні приймати певні рішення на основі інформації, яку вони отримують про бізнес.

У теорії бухгалтерського обліку звітність як економічна категорія має двояке трактування. З одного боку, це узагальнена та взаємопов'язана система економічних показників, яка відображає виробничо-фінансову господарську діяльність підприємства за певний період часу. З іншого боку, звітність є елементом бухгалтерського обліку і способом узагальнення та представлення інформації про результати діяльності підприємства, починаючи з облікового циклу. Окрім цього, звітність включає не тільки систему економічних показників, а й сукупність методів і прийомів для узагальнення облікових даних. Саме тому звітність виступає елементом узагальнення інформації, що отримана в системі бухгалтерського обліку, а також і одним із елементів методології бухгалтерського обліку [38].

Парадигма бухгалтерської звітності - одна із систем теорії бухгалтерського обліку. Слід зазначити, що ця теоретична система постійно змінюється та розвивається під впливом змін теорії та практики бухгалтерського обліку. У той же час теорія фінансової звітності відноситься до абстрактної системи бухгалтерського мислення, пов'язаної з формуванням облікових даних, відображених у фінансових звітах.

Завдяки аналізу цих парадигм можна визначити сутність та основні теоретичні поняття форм звітності, зокрема об'єкт звітності, предмет звітності, мету та завдання звітності (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Основні категорії звітності підприємств та їх сутність

Категорії	Сутність та зміст категорій
<i>Об'єкт звітності підприємств</i>	Підприємство як окремий суб'єкт економічної діяльності
<i>Предмет звітності підприємств</i>	Показники, які відображають інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства
<i>Суб'єкти звітності підприємств</i>	Співробітники облікового апарату підприємства
<i>Мета звітності підприємств</i>	Надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства для прийняття на підставі цієї інформації зважених та обґрунтованих рішень стосовно підприємства
<i>Завдання (задачі) звітності підприємств</i>	Основні завдання (задачі) звітності: а) формування системи визначених показників у певних статтях окремих форм звітності; б) агрегація даних із визначеним ступенем узагальнення; в) відображення визначеної інформації у зручному для користувача вигляді; г) передача інформації конкретним користувачам (комунікаційна функція); д) своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів звітності.

Слід зазначити, що будь – яка звітність підприємства містить інформацію, отриману за допомогою бухгалтерського обліку, який є процесом виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства та його фінансовий стан. При цьому можна виділити наступні види бухгалтерського обліку, який здійснюють підприємства:

а) *За просторово-часовими характеристиками:*

1) оперативний облік ведеться на робочому місці при настанні певної події чи операції виробничо-господарської діяльності або безпосередньо після її завершення;

2) бухгалтерський облік та обробка отриманих даних з інтервалами від 1 місяця до 1 року відповідно до розміру підприємства;

3) статистичний облік, що охоплює галузі, регіони, країни та/або масштаб діяльності з часовими інтервалами понад 1 рік;

б) *За призначенням на основі надання користувачам інформації, що стосується певних рішень підприємства:*

1) управлінський облік спрямований на інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень на підприємстві;

2) фінансовий облік, метою якого є надання інформації для прийняття фінансових рішень підприємства (переважно зовнішні користувачі);

3) податковий облік, метою якого є надання інформації для прийняття податкових рішень конкретним підприємством, у тому числі визначення бази оподаткування, ставки та розміру певних податків, які підприємство повинно збирати та сплачувати, а також перевірка правильності таких розрахунків та платежів шляхом податкові органи держави.

Враховуючи сучасний поділ обліку і те, що будь – яка звітність формується на основі даних обліку доцільно констатувати факт його нерозривного зв'язку із звітністю підприємств (рис.1.1).

В результаті проведених досліджень можна стверджувати, що в Україні можна відокремити певні види звітності. Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» розрізняють фінансову, податкову, статистичну, управлінську, спеціальну та інші види звітності, які формуються на підставі бухгалтерських даних. Проте, даним законом визначено лише поняття фінансова звітність, а зміст та сутність інших видів звітності, в тому числі і податкової не надаються [15].

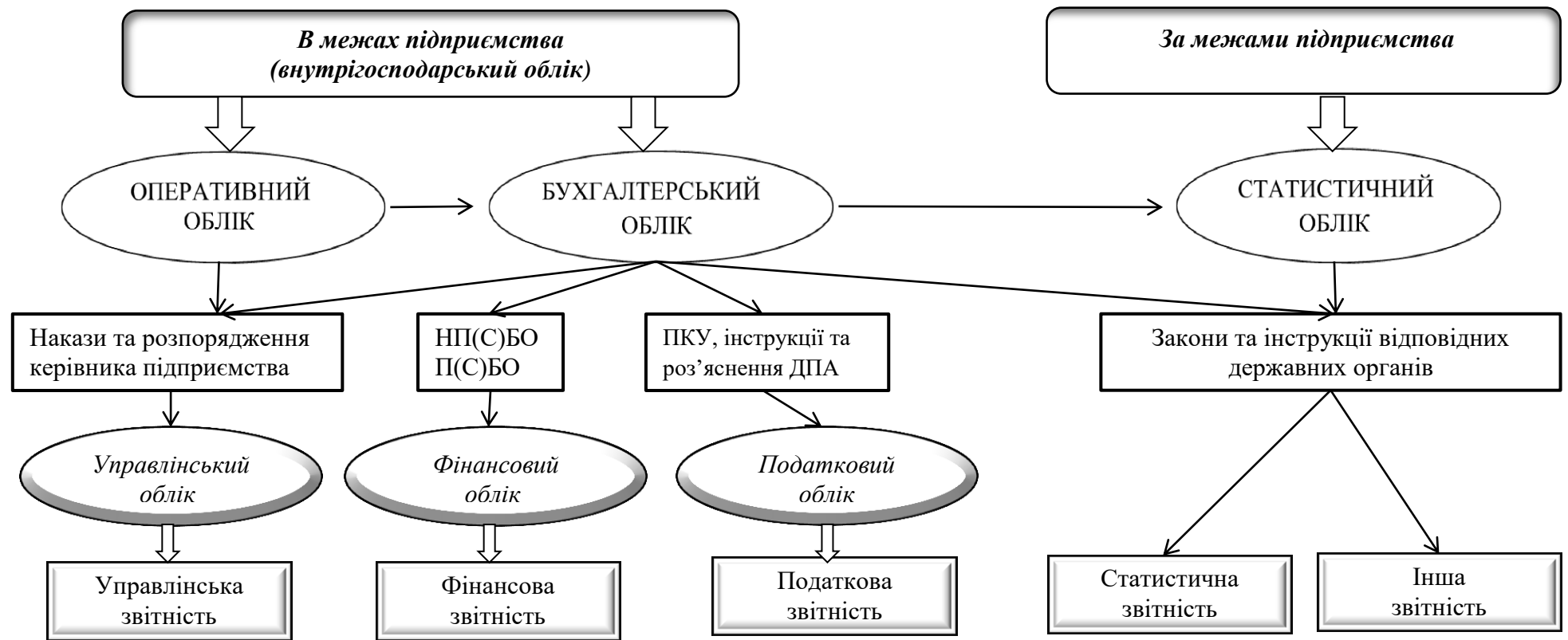

Рис. 1.1 Взаємозв'язок видів обліку та форм звітності*

* Розроблено автором

Бухгалтерська звітність - звітність, складена на основі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів і в кількісному вираженні відображає інформацію про певний об'єкт або групу господарських операцій підприємства та його наслідки.

Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності» бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів. У цьому ж стандарті подається визначення фінансової звітності, яка являє собою бухгалтерську звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [19].

Господарюючі суб'єкти формують бухгалтерську звітність, яка в залежності від місця її використання поділяється на внутрішню і зовнішню (рис.1.2)

Рис.1.2 Класифікація бухгалтерської звітності*

* Розроблено автором

Чинним законодавством не передбачено порядку складання та подання внутрішньої звітності, тому вона розробляється та використовується безпосередньо на підприємстві, лише для потреб

підприємства і, відображена в ній інформація, використовується лише внутрішніми споживачами інформації - його працівниками.

Зовнішня звітність генерується для потреб зовнішніх користувачів: різних країн, фінансових установ, урядових установ, банківських установ, інвесторів, покупців, постачальників та ін. Саме тому, чинне законодавство суворо визначає форми, послідовність підготовки, формування та подання, основний зміст, показники та форми зовнішньої звітності, а також визначає кінцевий термін подання кожної форми.

Фінансова звітність – це сукупність документів бухгалтерського обліку, зміст і форма яких визначені відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та містять в узагальненому вигляді інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, інформація, яка надається підприємством зовнішнім користувачам протягом певного періоду часу, і зовнішні користувачі повинні приймати фінансові рішення щодо підприємства на основі отриманої інформації. Фінансова звітність є невід’ємною частиною бухгалтерської звітності.

Податкова звітність підприємства – це сукупність документів бухгалтерського обліку, зміст і форма яких визначені чинним законодавством, наказами, розпорядженнями, інструкціями та роз’ясненнями ДПАУ, які містять інформацію про порядок і суми нарахованих податків і платежів підприємства. Державним податковим органам у певний термін надаються різні відомості про податкові бази та ставки податків та підтвердження правильності сплати підприємствами податків до державного бюджету та державних фондів відповідно до чинних положень та законодавства України. Податкова звітність складається за даними податкового обліку для визначення податкової бази та суми податку.

В правовому колі, чітке визначення «податкова звітність» висвітлюється тільки в Наказі державної податкової служби України «Про

затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України» за № 516 від 14 червня 2012 року, в якому зазначається, що податкова звітність – це документи, які відповідно до Податкового Кодексу подаються платниками податків до органів ДПС і на підставі яких здійснюються нарахування та/або сплата податку, збору (обов'язкового платежу) [31].

Управлінська звітність підприємства – це документ або сукупність документів, зміст і форма яких регламентуються внутрішніми наказами та розпорядженнями підприємства, що дає необхідну інформацію керівникам підприємства для прийняття обґрунтованих управлінських рішень з певного питання.

Статистична звітність підприємства – це сукупність документів бухгалтерського обліку, зміст і форма яких визначені чинним законодавством, наказами, розпорядженнями, інструкціями та роз'ясненнями держстату, які містять інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства, передбачені державному управлінню статистики за певний період. Статистичні показники визначаються згідно з формами національних статистичних досліджень. Статистична звітність формується на основі даних бухгалтерського та господарсько-технічного обліку для визначення загальнодержавних показників.

В Україні шукають раціональні форми звітності, визначають певні зміни в її структурі, які необхідно враховувати при підготовці звітності та можна адаптувати до потреб бізнесу. Така звітність буде внутрігосподарською і використовуватиметься лише працівниками конкретного підприємства.

На загальнодержавному рівні форми звітності розробляються і затверджуються державними органами відповідно до змісту і характеру використання. Як правило, такі форми звітності є універсальними і типовими, і всі підприємства мають їх формувати, подавати і звітувати про них до відповідних галузей та відомств.

На сьогодні в Україні не існує повноцінної, єдиної думки стосовно чіткої звітності за різними класифікаційними ознаками. На рисунку 1.3 представлено, на нашу думку, найбільш поширену класифікацію звітності підприємств.

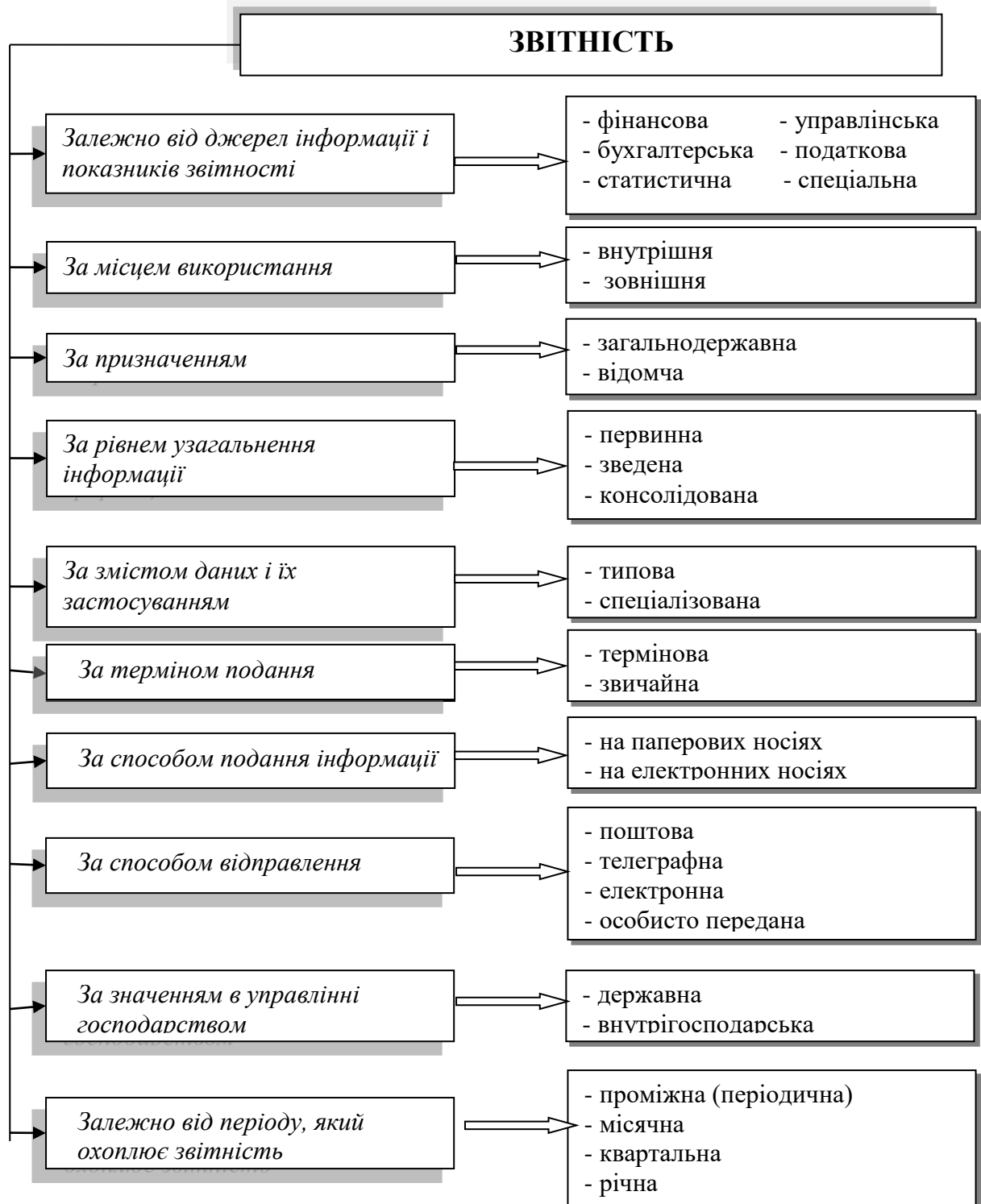

Рис.1.3 Класифікація звітності підприємств

Інформація, відображена у звітності, повинна бути зрозумілою та мати однозначне тлумачення для її користувачів за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті такої інформації. Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансова звітність повинна містити лише доречну, достовірну та порівнювану інформацію, і готуватись з дотриманням таких принципів, як обачність, повне висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування та відповідність доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історична (фактична) собівартість, єдиний грошовий вимірник, періодичність [6, ст. 4].

Отже, звітність підприємств є заключним етапом обробки економічної і господарської інформації, а також один із елементів бухгалтерського обліку, основним завданням якої є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про певний об'єкт, його фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів за конкретний період.

1.2 Законодавче регулювання щодо формування і подання звітності підприємств та літературний огляд

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України», керівництво питаннями бухгалтерського обліку та методів складання фінансової звітності є обов'язком центрального адміністративного органу, який забезпечує формування та впровадження питань бухгалтерського обліку та методів складання фінансової звітності в Україні. Національне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності України спрямоване на встановлення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності, обов'язкових для всіх суб'єктів господарювання, а також на гарантування та захист інтересів користувачів.

Державне регулювання звітності у правовому колі полягає у розробці та уніфікації форматів та показників звітності, принципів складання та термінів подання для узагальнення показників звітності різних підприємств галузі економіки. Одним із основних нормативно-правових документів, що регулюють порядок складання та подання фінансової звітності є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» роз'яснює призначення, склад і принципи складання та вимоги до фінансової звітності, розпізнавання та розкриття її елементів. Положення цього Положення (стандарту) поширюються на фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність юридичних осіб усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які відповідають певним критеріям. Фінансова звітність повинна бути подана відповідно до законодавства. Фінансова звітність повинна містити інформацію, яка підлягає розкриттю згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або Міжнародними стандартами фінансової звітності та іншими нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку [19].

Згідно з українським податковим законодавством оподатковуються доходи, отримані в Україні та за кордоном, що розраховуються шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансових результатів до оподаткування (прибутку або збитку), визначених у фінансовій звітності підприємства відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або Міжнародних стандартів фінансової звітності щодо розбіжностей, що виникають із положень цього розділу [2].

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» № 433 від 28.03.2013 р. метою підготовки фінансових звітів є надання користувачам повної, правдивої та достовірної інформації,

такої як доходи підприємства, витрати, прибутки та збитки, загальний дохід для цілей звітності за звітні періоди. Доходи та витрати, відображені у звіті про фінансові результати, відповідають стандартам, передбаченим національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. У цих Методичних рекомендаціях розглядається питання розкриття інформації за статтями Балансу (Звіту про фінансовий стан) (далі - баланс), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (далі - Звіт про фінансові результати), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал. [24].

Окрім цього, для низки підприємств, зокрема: банків, страховиків, підприємств, що становлять суспільний інтерес, емітентів цінних паперів, недержавних пенсійних фондів, великих підприємств, публічних акціонерних товариств, є обов'язковим факт здійснення організації обліку і подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ. При цьому для порівняння показників звітності національної форми переводять у фінзвітність за МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності». Якщо ж підприємство не відповідає критеріям застосування МСФЗ, то воно може самостійно визначити доцільність такого переходу і скласти фінансову звітність за МСФЗ. Мета цього МСФЗ - забезпечити, щоб перша фінансова звітність суб'єкта господарювання, складена за МСФЗ, та його проміжна фінансова звітність за частину періоду, охопленого цією фінансовою звітністю, містили високоякісну інформацію, яка:

- а) є прозорою для користувачів і порівняною в усіх відображених періодах;
- б) забезпечує прийнятну відправну точку для обліку за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ); та
- в) витрати на її отримання не перевищують вигоди для користувачів [17].

Доцільно відмітити, що і підприємства, які здійснюють організацію бухгалтерського обліку за національними стандартами, так і підприємства із

МСФЗ, обов'язковою умовою їх діяльності в сфері обліку є використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських процесів [21] та інструкції по застосування Плану рахунків [15].

План рахунків бухгалтерського обліку використовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форми власності, організаційно-правової форми та виду діяльності, а також філіями, відділеннями та іншими відокремленими галузями юридичної особи, які віднесені на окремий баланс. Субрахунки до комплексних рахунків вводяться підприємствами самостійно виходячи з потреб управління, контролю, аналізу та звітності.

Інструкція про впровадження Плану рахунків встановлює цілі та процедури ведення бухгалтерського обліку за методом подвійного бухгалтерського запису для підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім бюджетних установ та підприємств, які згідно з законом зобов'язані складати фінансову звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності) незалежно від форми власності, організаційно-правової форми та видів діяльності, а також окремого розпису на окремому балансі юридичних осіб (далі - підприємства), закріплених за філіями, відділеннями та іншими відділеннями закладу ведуться за простою системою (не використовується подвійна бухгалтерія) [21].

Якщо суб'єкт господарювання за певними критеріями відноситься до групи малих і середніх підприємств, то свою фінансову звітність він формує і подає відповідно до П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 15 березня 2000р. Норми цього Положення використовуються для складання Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва: суб'єктами малого підприємництва - юридичними особами, що відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154

розділу III Податкового кодексу України, та мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів і витрат, а також є платниками єдиного податку відповідно до Податкового кодексу України та для складання Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва. Суб'єкти малого підприємництва, які мають право на застосування спрощеного обліку доходів і витрат та які не зареєстровані платниками податку на додану вартість, можуть систематизувати інформацію, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, в регістрах бухгалтерського обліку без застосування подвійного запису [20]. Проте, слід відмітити, що використання малими підприємствами П(С)БО 25 не означає, що вони не повинні дотримуватись інших положень стандартів обліку.

П(С)БО передбачає два види скороченої звітності: звичайну і спрощену. Скорочена означає, що вона складається лише із двох форм – Балансу (ф.№1м і ф.№1мс) і Звіту про фінансові результати (ф.№2м та ф.№2мс).

Підприємства категорії великих і середніх з недавнього часу, з 2018 року, разом із річною фінансовою звітністю мають подавати Звіт про управління. Даний документ містить фінансову і не фінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності. Таку вимогу мають виконувати середні та великі підприємства. Проте, слід зауважити, що середні підприємства мають право не відображати в такому звіті не фінансову інформацію.

Звіт про управління подають відповідно наближаючись до європейських стандартів і Директиви 2013/43/ЄС. У цій Директиві сказано, що інформація, яка подається у цьому Звіті не повинна обмежуватись фінансовими аспектами виробничо – господарської діяльності підприємства. Звіт про управління має відображати інформацію про екологічні і соціальні аспекти діяльності, необхідні для розуміння розвитку, результативності або стану підприємства. Для того, щоб чітко знати, яку саме інформацію слід

подавати у Звіті, необхідно звернутись до Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління, затверджених Наказом Міністерства фінансів України №982 від 07.12.2018р.

Одним із важливих нормативних положень, якого повинні дотримуватись всі суб'єкти господарювання незалежно від форм власності (крім банків) є Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку №88. Це положення встановлює порядок створення, прийняття і відображення бухгалтерського обліку та зберігання основних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, бухгалтерської та іншої звітності на основі даних бухгалтерського обліку підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) майна (надалі - підприємства), установи та форма організації, основна діяльність якої фінансується за рахунок бюджетних коштів (далі - установа). Господарські операції відображаються у бухгалтерському обліку методом їх суцільного і безперервного документування. Записи в реєстрах бухгалтерського обліку проводяться на підставі первинних документів, створених відповідно до вимог цього Положення [25].

Також одним із нормативно – правових актів, які мають прямий вплив на формування і подання форм статистичної звітності аграрними формуваннями є Закон України «Про офіційну статистику» від 16.08.2022 року, який був введений в дію з 1 січня 2023 року. Цей Закон визначає організаційні засади та функціонування національної статистичної системи, права і функції органів державної статистики, регулює правові відносини в галузі офіційної статистики з метою отримання неупередженої та об'єктивної офіційної державної статистичної інформації щодо економічної, соціальної, демографічної, екологічної та іншої ситуації в Україні та її регіонах і забезпечення нею держави та суспільства. Відповідно до ст.6 даного Закону державна статистична діяльність провадиться органами державної статистики та іншими виробниками офіційної статистики відповідно до основних принципів офіційної статистики, основні завдання

якої полягають у своєчасному забезпеченні неупередженою та об'єктивною офіційною державною статистичною інформацією, необхідною для інформування суспільства, формування і моніторингу економічної та соціальної політики, прийняття обґрунтованих рішень державними органами на підставі результатів державних статистичних спостережень в інтересах забезпечення сталого розвитку, економічного добробуту та прав людини, виконання Україною взятих на себе зобов'язань в рамках чинних міжнародних угод, а також здійснення наукових досліджень [32].

Звітність підприємств виступає одним із елементів бухгалтерського обліку. Проте, ряд вчених не дотримується такої позиції. Наприклад, проф. П.П. Німчинов свого часу відзначав, що звітність є системою узагальнених економічних показників, що характеризують рівень виконання плану, наявність і використання засобів та результати господарської діяльності за звітний період. Також вчений зазначає, що одним із завдань бухгалтерського обліку є своєчасне і якісне складання звітності та одержання необхідної системи показників. Для бухгалтерського обліку звітність як система узагальнених показників є директивою, вказівкою, в яких показниках слід узагальнювати дані поточного обліку [20, с. 134].

Ряд вчених – науковців здійснюють свої наукові дослідження у сфері значення, формування та класифікації звітності підприємств. Так, Шигун М.М. та Іваненко В.О. проаналізували законодавчі положення та погляди вітчизняних і зарубіжних вчених на сутність і види звітності, а також уніфікували класифікацію звітності з метою її однакового сприйняття та розуміння змісту звітності різними користувачами. Крім цього, автори стверджують, що вся звітність підприємств є бухгалтерською, оскільки незалежно базовою інформацією для її формування є дані бухгалтерського обліку [38].

Важливі економічні дослідження у сфері фінансової звітності проведено В.Д. Зелікман та Р.Б. Сокольська. Автори стверджують, що сучасні системи обліку та звітності вітчизняних підприємств зумовлені

сучасними інформаційними потребами різних груп користувачів інформації, зацікавлених у даних про діяльність підприємства. З одного боку, керівники підприємств мають отримати достовірну інформацію для прийняття виважених управлінських рішень. З іншого боку, надання інформації зовнішньому середовищу, що характеризує фінансовий стан і результати господарської діяльності підприємства та надання кредиторам, інвесторам та іншим зацікавленим юридичним і фізичним особам можливості приймати економічно обґрунтовані рішення в корпоративній діяльності [8].

Колектив авторів Маліков В.В., Новіченко Л.С. та Стойка Н.С. узагальнили актуальні вимоги та складові бухгалтерської звітності, висвітлюють її основні характеристики стверджуючи, що звітність має бути повною, достовірною, зрозумілою, релевантною, своєчасною, порівнянною та об'єктивною. Автори поділяють думку про класифікацію звітності підприємств, виділяючи за основну - бухгалтерську звітність підвидами якої включають статистичну звітність, що надається державним органам для аналізу та розробки макроекономічних стратегій; фінансову звітність, яка відображає активи, зобов'язання, доходи та витрати підприємства; податкову звітність, що подається платниками податків до контролюючих органів; спеціальну звітність, котра подається до державних фондів та відображає взаєморозрахунки підприємства з цими фондами та управлінську звітність, яка призначена для внутрішнього використання [14].

Отже, на основі досліджень різними авторами - економістами функції управління, функції інформаційного потоку щодо запитів користувачів на необхідну інформацію можна прийти до висновку, що результативна економічна інформація різна за формами і змістом у вигляді звітності підприємств відіграє важливу роль в управлінні бізнесом як на мікро – так і на макрорівні.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ І ПОДАННЯ ФОРМ ЗВІНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1 Загальні відомості про господарство, оцінка його діяльності та організація обробки облікової інформації

Як уже зазначалося, свої дослідження кваліфікаційної роботи у сфері формування форм звітності, нами здійснювались на прикладі *****, яке є юридичною особою, що здійснює господарську діяльність у сфері сільськогосподарського виробництва. ***** розташоване в селі ***** нині Яворівського району Львівської області.

Метою підприємницької діяльності досліджуваного товариства є отримання прибутку шляхом виробничої, торговельної та посередницької діяльності, реалізації проектів та надання послуг. Діяльність сільськогосподарського товариства спрямована на:

- виробництво сільськогосподарської продукції;
- переробку та реалізацію власної готової продукції;
- оптову та роздрібну торгівлю продукцією власного виробництва;
- насінництво та селекційна робота в рослинництві;
- виробництво та продаж насіння сортів сільськогосподарських культур.

Основна величина майна *****, формуються за рахунок: внесків акціонерів у статутний фонд; прибутків, отриманих від реалізації власної продукції; надання робіт і послуг та інших видів господарської діяльності; особистих грошових, майнових та земельних внесків; добровільних внесків, спонсорських внесків, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Загалом ***** має вигідне адміністративне розташування, а також дуже сприятливі природно-кліматичні умови, які сприяють вирощуванню

регіональних культур і загальному сільськогосподарському виробництву у Львівській області. ***** володіє 350 га сільськогосподарських угідь, які знаходяться в оренді. Спеціалізація господарського розвитку сумісна з природно-господарськими умовами регіону. Наявна в господарстві земля є основним засобом виробництва, і від її раціонального використання залежить обсяг виробленої продукції.

Під спеціалізацією розуміється розвиток переважаючої або однієї галузі виробництва з урахуванням природних і економічних умов певного регіону на основі капітальних і енергетичних ресурсів, використання робочої сили з метою масового виробництва кількох або одного виду домінуючої продукції.

Використовуючи дані таблиці 2.1, дамо оцінку виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції, що стане основою для визначення напрямку виробництва ***** . З таблиці видно, що досліджуване господарство займається лише вирощуванням рослинної продукції.

Впродовж останніх трьох років досліджуваного періоду сума грошових надходжень в результаті продажу продукції рослинництва ***** з кожним роком збільшується. Такий позитивний момент можна пояснити, як збільшенням закупівельних цін, так і зростанням кількості реалізованої продукції. Аналізуючи дані таблиці, можна стверджувати, що найбільша питома частка (майже 55%) у загальних грошових надходженнях за останні три роки досліджуваного періоду припадає на виробництво озимого ріпаку.

Майже чверть всієї виручки від реалізації продукції (23,6%) в середньому за три роки діяльності товариства припадає на вирощування та реалізацію сої.

Третє місце в структурі товарної продукції займає вирощування продукції зернових культур, особливо пшениці та ячменю. В середньому за три роки досліджуваного періоду сума грошових надходжень від продажу

зернових культур становила 5135,6 тис.грн., що відповідно становить 13,3% від загальної суми від збуту продукції рослинництва.

Таблиця 2. 1

Оцінка вартості і структури товарної продукції *****

Назва продукції	2021 р.		2022 р.		2023 р.		В середньому за три роки	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
Зернові та зернобобові	6 876,5	20,3	4 916,9	12,5	5052,5	11,3	5135,6	13,3
в т.ч пшениця озима	1 693,5	5,0	3323,1	8,0	4575,5	10,4	3196,8	8,4
ячмінь	4 776,7	14,0	159,5	4,6	119,9	0,3	1685,1	4,0
гречка	406,3	1,3	-	-	356,1	0,6	254,3	0,7
Соя	7 397,9	21,0	9 134,5	23,3	11125,4	25,1	9219,2	23,7
Соняшник	2 094,1	6,7	3 474,3	8,5	4767,6	10,6	3445,5	9,0
Ріпак озимий	18 308,4	51,7	22 266,7	56,9	23456,0	52,7	21343,4	54,9
Всього	34 677,4	100,0	39792,0	100,0	44401,0	100,0	39143,9	100,0

*Розроблено автором на основі джерела [32]

Крім цього, доцільно відмітити, що грошові надходження від реалізації зернових культур у ***** з кожним роком зменшуються, що свідчить про поступовий перехід досліджуваного товариства на вирощування олійних культур (соняшник, ріпак). Грошовий дохід від продажу гречки менше 1%.

Загалом, вартість і структура товарної продукції сільськогосподарського товариства не зазнали серйозних змін за останні три роки. Тому, цілком можна стверджувати, що ***** спеціалізується на вирощуванні олійних культур з розвиненим зерновиробництвом.

Ефективне управління, а також формування, розподіл і використання ресурсів значною мірою залежить від аналізу фінансово-економічних даних. На фінансовий стан суб'єкта господарювання впливають розмір, склад і структура його активів, власного капіталу та зобов'язань, при цьому конкретні пропорції впливають на його ліквідність,

платоспроможність і загальну фінансову стабільність. Основною інформаційною основою для оцінки фінансового стану підприємства є фінансова звітність. Ця система звітності містить показники, які дають змогу зрозуміти фінансовий стан господарства на звітну дату та її фінансові результати протягом звітного періоду. Бухгалтерська звітність достовірно і повно відображає майновий і фінансовий стан підприємства, а також результати його діяльності.

Ефективна господарська діяльність сільськогосподарських підприємств забезпечується соціально-економічним розвитком, який насамперед спрямований на максимізацію прибутку. Будучи ключовими учасниками соціально-економічних відносин, ці підприємства задовольняють потреби населення та інтереси своїх працівників. Крім того, важливо, щоб соціально-економічні відносини в цих підприємствах створювали баланс між соціальною безпекою та економічними перевагами. Отже, ефективність і продуктивність праці сільськогосподарських підприємств безпосередньо впливатимуть на їх соціально-економічні умови та взаємовідносини.

Проведені дослідження свідчать про те, що з кожним роком економічні умови та соціально-економічне зростання сільськогосподарських суб'єктів господарювання, особливо мікро- та малих, стають дедалі складнішими, а показники ефективності погіршуються. Щоб вирішити цю проблему, необхідно оцінити основні показники, які визначають економічні та фінансові операції.

Саме на основі даних таблиці 2.2 ми зможемо оцінити основні показники виробничої та економічної діяльності досліджуваного сільськогосподарського товариства.

Таблиця 2.2

Основні економічні показники виробничо-господарської діяльності

***** в динаміці

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. в % до 2021 р.
Середньорічна чисельність працівників, чол.	5	8	8	160,0
в т.ч. в рослинництві	5	8	8	160,0
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	36 226,6	52 277,2	47900,5	132,2
Інші операційні та інші доходи, тис.грн.	1088,5	2924,8	5852,8	> в 5,3 раза
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	16 424,6	25 339,4	37136,7	> в 2,3 раза
Інші операційні та інші витрати, тис.грн.	888,6	1350,3	3872,1	> в 4,4 раза
Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	20 001,9	28 512,3	12744,5	63,7%
Рівень рентабельності, %	72,7	106,8	34,3	-38,4п
Дебіторська заборгованість, тис.грн.	4482,1	18312,9	30067,7	> в 6,7 раза
Поточні зобов'язання, тис.грн.	1421,3	1338,1	1642,2	115,5
Величина власного капіталу, тис.грн.	31517,1	53972,7	73723,0	> в 2,4 раза
Наявність необоротних активів, тис.грн.	16629,6	20890,9	29023,0	174,5
Величина оборотних активів, тис.грн.	19448,4	42356,1	54546,8	> в 2,8 раза

Діяльність ***** за останні три роки досліджуваного періоду виявилася ефективною та прибутковою, про що свідчать дані таблиці. Важливо підкреслити, що на цю умову впливають загальні доходи та витрати як від основної (операційної) діяльності, так і від інших видів діяльності. Крім того, варто відзначити, що темпи зростання витрат значно випереджають темпи зростання доходів. Ці тенденції призвели до зниження чистого прибутку в 2023 році на 36,3% порівняно з 2021 роком, а також зниження прибутковості на 38,4 пункту. Поясненням таких

несприятливих змін є зростання цін на товарно – матеріальні цінності сільськогосподарського призначення (мінеральні добрива, засоби захисту рослин) та енергоносії, а також складний економічний і політичний клімат в Україні через повномасштабну агресію рашистів. Проте наші аграрії, в тому числі і *****, витримують ці виклики, продовжуючи вирощувати продукцію та забезпечувати продовольством як українське населення, так і світову спільноту.

Основним джерелом інформації для проведення фінансового аналізу підприємства є бухгалтерський баланс (ф.№ 1). У НП(С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» викладено вимоги щодо форми та змісту бухгалтерського балансу. Як найважливіша форма фінансової звітності, баланс дає важливу інформацію про фінансовий стан підприємства, представляючи його активи, зобов'язання та власний капітал на певну дату. Його формують у вигляді стандартної, типової форми. Бухгалтерський баланс є основою фінансової звітності про господарсько-фінансову діяльність підприємства за визначений період. Він є першоджерелом інформації про майновий та фінансовий стан суб'єктів господарювання та забезпечує інформаційну базу як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів. За даними балансу виявляються недоліки в роботі та фінансовому стані підприємства, їх причини, а також розробляються заходи щодо їх усунення.

На основі фактичних даних бухгалтерського балансу *****, представлених в таблиці 2.3 проведемо його вертикальний аналіз.

Таблиця 2.3

Аналітична оцінка активів, капіталу і зобов'язань
у ** на кінець року**

Показники	2021р.		2022р.		2023р.		Відхилення 2023 р. до			
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	2021р.		2022р.	
							тис.грн.	%	тис.грн.	%
<i>АКТИВИ</i>										
1.Необоротні активи	17977,8	38,3	23804,0	29,9	34241,6	39,1	16263,8	190,5	10437,6	143,8
1.1 Основні засоби	17253,6	36,8	22418,6	28,2	27245,8	31,1	9992,2	157,9	4827,2	121,5
1.2 Незавершені капітальні інвестиції	-	-	-	-	6995,8	8,0	6995,8	-	-	-
1.2 Інші необоротні активи	724,2	1,5	1385,4	1,7	-	-	-	-	-	-
2. Оборотні активи	28944,4	61,7	55767,8	70,1	53325,8	60,9	24381,4	184,2	-2442,0	95,6
2.1 Запаси	19833,7	42,3	23942,0	30,1	27589,3	31,5	7755,6	139,1	3647,3	115,2
2.2 Дебіторська заборгованість	5639,7	12,0	30302,9	38,1	24227,4	27,7	17904,5	383,2	-6075,5	80,0
2.3 Грошові кошти	3471,0	7,4	1522,9	1,9	1509,1	1,7	-1961,9	44,4	-13,8	99,1
2.4 Інші оборотні активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	46922,2	100,0	79571,8	100,0	87567,4	100,0	40645,2	186,6	7995,6	110,0
<i>КАПІТАЛ, ЗОБОВ'ЯЗАННЯ</i>										
Власний капітал	40003,4	85,3	67942,0	85,4	79504,0	90,8	39500,6	198,7	11562,0	117,0
Довгострокові зобов'язання	5884,9	12,5	9987,6	12,6	6554,7	7,5	669,8	111,4	-3432,9	65,6
Поточна кредиторська заборгованість	1033,9	2,2	1642,2	2,0	1508,7	1,7	474,8	182,0	-133,5	91,9
Разом	46922,2	100,0	79571,8	100,0	87567,4	100,0	40645,2	186,6	7995,6	110,0

Дані таблиці свідчать, що загальна вартість майна досліджуваного товариства за останні три роки досліджуваного періоду з року в рік збільшується. Так, за підсумками активу балансу вартість майна в 2023 р. становила 87567 тис.грн. і збільшилась на 86,6% у порівнянні з даними 2021 р. та на 10% у порівнянні з 2022 роком. Доцільно відмітити, що збільшення вартості активів відбулось в основному за рахунок зростання вартості необоротних активів майже на 44% у 2023 році відносно 2022 року, тоді як оборотні активи за той самий період зменшилися майже на 5%. Зменшення величини оборотних активів відбулось за рахунок зменшення розміру дебіторської заборгованості та суми грошових коштів. Такі результати свідчать про те, що, з одного боку, наслідком зростання вартості необоротних активів є виконання запланованих обсягів робіт з придбання, в основному, основних засобів. З іншого – зменшення оборотних активів означає, що господарство поки що не має тимчасово вільних активів, що не задіяні в господарській діяльності. Це свідчить про ефективність використання всіх оборотних активів та ресурсів, оскільки найсприятливішим для товариства є стан, коли необоротні активи та оборотні активи будуть збалансованими. У цілому можна засвідчити той факт, що на разі ***** знизило свої фінансові показники, але його фінансова стійкість перебуває у певному балансі, що не впливає на її загальний фінансовий стан.

У подальшому дослідженні проаналізуємо результати пасиву балансу досліджуваного товариства. Аналізуючи дані таблиці 2.3 зауважимо, величина власного капіталу з кожним роком звітного періоду зростає, і величина даного збільшення у порівнянні з 2021 роком становила майже 99%, а у порівнянні з 2022 роком – 17%. Як бачимо, розмір статей балансу «Довгострокові зобов'язання» та «Поточна кредиторська заборгованість» істотно зменшився, відповідно на 34,6% та майже на 9%. Це вказує на суттєве покращення фінансового стану ***** , що дало можливість погасити заборгованість господарства по довгострокових та

поточних зобов'язаннях, що, своєю чергою, підтверджує зростання його показників ліквідності та платоспроможності.

Проведені дослідження показують, що ***** використовує автоматизовану систему бухгалтерського обліку для управління фінансовими даними, з використанням програмного забезпечення «BAS АГРО Бухгалтерія». Ця програма є одним з доступних в Україні бухгалтерських рішень, розроблених спеціально для заміни російського програмного забезпечення «1С - Бухгалтерія» на ринку. «BAS АГРО Бухгалтерія» є сучасним інструментом, спрямованим на вирішення складних завдань, з якими стикається бухгалтерська служба товариства. Завдяки зручному інтерфейсу та можливостям віддаленого доступу програма розроблена для простоти використання, дозволяючи незалежно змінювати різні функції.

«BAS АГРО Бухгалтерія» - це спеціалізоване програмне забезпечення, розроблене спеціально для ведення сільськогосподарського обліку. Програма розглядає всі тонкощі аграрного сектора, такі як управління біологічними активами, обробіток полів, застосування добрив і засобів захисту рослин. Ця програма дозволяє автоматизувати калькуляцію собівартості, формувати звіти для податкових органів, відстежувати оплату праці та заробітну плату працівників, контролювати фінансові операції господарств. Система пропонує можливість інтеграції з додатковими модулями BAS, що дозволяє комплексно керувати бізнес-процесами. Для власників бізнесу та бухгалтерів, які прагнуть підвищити ефективність бухгалтерського обліку та мінімізувати час звітності, це є значним прогресом у підвищенні загальної продуктивності праці.

Дана програма здійснює обробку економічної інформації даних управлінського та фінансового обліку на підприємствах різного розміру - від малих фермерських господарств до великих агрокомпаній.

Основні переваги використання «BAS АГРО Бухгалтерія» включають: оптимізація бухгалтерських процедур шляхом автоматизації; зменшення

людських помилок при введенні даних; формування точних звітів для податкових органів; полегшення обліку витрат на посадку та збирання врожаю; підключення до інших модулів системи бухгалтерського обліку.

За галузеву специфіку відповідають додаткові функції такі, як облік біологічних активів, облік транспорту і сільгосптехніки, облік оренди землі та інші. Основні функції «BAS АГРО Бухгалтерія» відображено на рисунку 2.1.

Рис.2.1 Сервісні можливості програмного забезпечення «BAS АГРО Бухгалтерія»*

*Розроблено автором

Програма "BAS АГРО Бухгалтерія" містить План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та зобов'язань та господарських процесів. Склад рахунків, аналіз рахунків, сумарний та кількісний облік, аналітичний облік організовується з урахуванням вимог законодавства щодо

відображення даних у бухгалтерському обліку та звітності. При необхідності користувач може самостійно створити додаткові субрахунки та рахунки аналітичного обліку.

2.2 Методика формування основних форм фінансової звітності і їх оприлюднення

Фінансова звітність- це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Відповідно до ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» а також Постанова кабінету міністрів №419 від 28.02.2000р про Порядок подання фінансової звітності форми фінансової звітності мають подавати:

- усі юридичні особи, які створені і функціонують відповідно до законодавства України незалежно від організаційно – правових форм;
- представництва іноземних суб'єктів господарювання.

У ***** фінансова звітність - це впорядкована система взаємопов'язаних економічних показників, що відображають виробничо-економічний стан, фінансово-господарську діяльність і фінансовий стан підприємства за звітний період, узагальнює поточні облікові дані за період за допомогою комплексу методів і прийомів. Особливістю цього є те, що фінансова звітність охоплює всі об'єкти обліку, тому потребує досить складної підготовки до відображення показників у звітності (рис.2.2).

Дані фінансової звітності є не тільки основою для оцінки результатів діяльності за звітний період, а й для прогнозування результатів діяльності. Для складання фінансової звітності керівництво підприємства формує облікову політику, тобто обирає принципи, методи та процедури бухгалтерського обліку, які достовірно відображають фінансовий стан і результати діяльності підприємства та забезпечують достовірність фінансової звітності. Слід зазначити, що сьогодні фінансова звітність в Україні складається з шести форм:

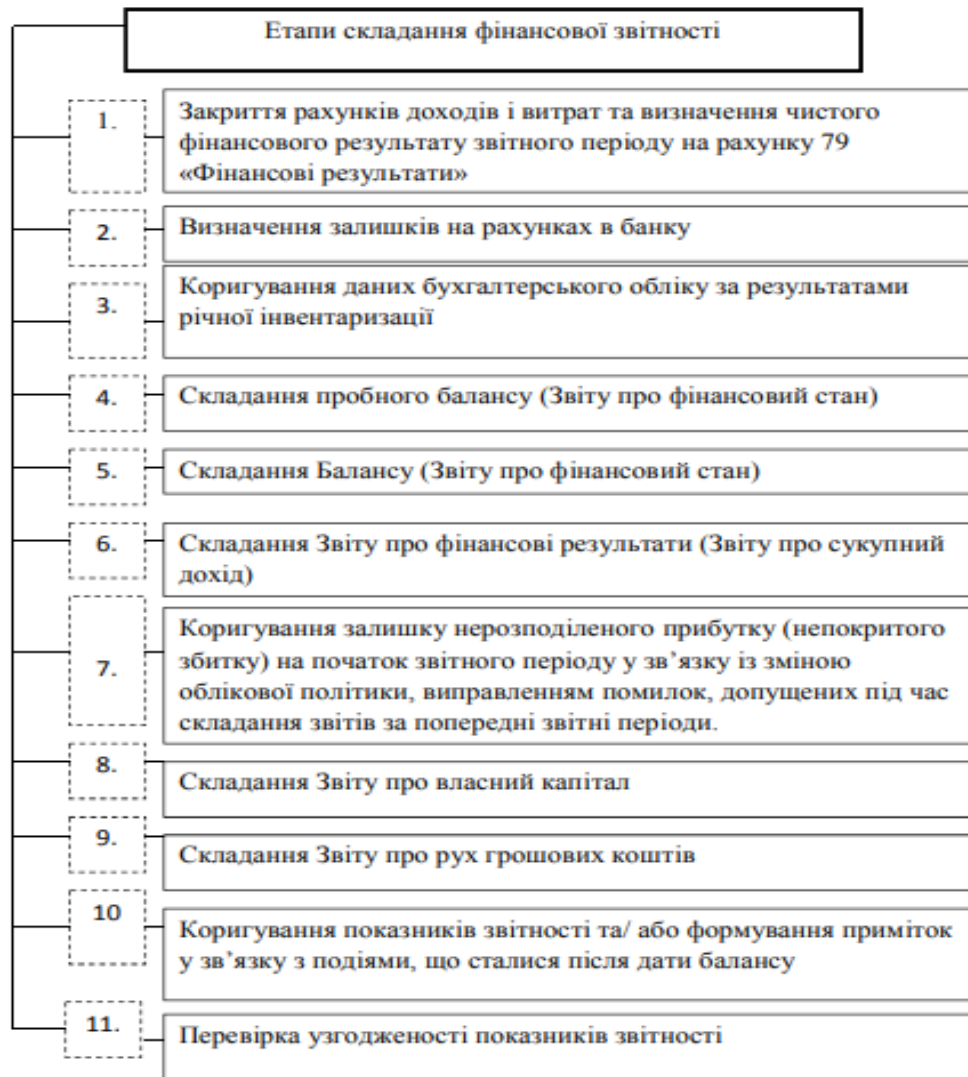

Рис.2.2 Основні етапи формування фінансової звітності

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан), ф.№ 1 – містить дані про фінансовий стан підприємства, активи, зобов'язання, капітал на певну дату;

2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), ф № 2 – дані про доходи і витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства протягом звітного періоду;

3. Звіт про рух грошових коштів, ф№ 3 – відображає інформацію про зміни, які відбулися у грошових коштах, джерелах їх надходження та напрямках використання;

4. Звіт про власний капітал, ф № 4 – розкриває інформацію про зміни у складі власного капіталу підприємства за звітний період.

5. Примітки до річної фінансової звітності – відображає набір показників та інтерпретацій, які забезпечують детальний опис та обґрунтування стратегії фінансової звітності та іншу інформацію, розкриття якої визначено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;

6. Додатки до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» – розкривають інформацію про доходи, витрати, фінансові результати, активи, зобов'язання звітних сегментів; прогноз діяльності за звітними сегментами з метою прийняття рішень щодо інвестування.

Перелічені форми діють згідно чинного законодавства і формуються у підприємствах, які відносяться за розміром до середніх та великих. Таблиця 2.4 відображає перелік діючих форм фінансової звітності для всіх категорій суб'єктів господарювання.

Таблиця 2. 4

Перелік діючих форм фінансової звітності

Суб'єкти господарювання	Склад річної фінансової звітності
Малі підприємства (крім платників єдиного податку групи 3)	Фінансова звітність малого підприємства: - форма № 1-м «Баланс»; - форма № 2-м «Звіт про фінансові результати»
Представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності	
Мікропідприємства	Фінансова звітність мікропідприємства: - форма № 1-мс «Баланс»; - форма № 2-мс «Звіт про фінансові результати»
Платники єдиного податку групи 3 (незалежно від того, до якої категорії підприємств вони потрапляють)	
Непідприємницькі товариства	
Інші підприємства, що застосовують П(С)БО	Повний склад фінансової звітності: - форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»; - форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»; - форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)» або - форма № 3-н «Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)»; - форма № 4 «Звіт про власний капітал»; - форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»; - форма № 6 «Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»

Малими є підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів - до 4 млн. євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - до 8 млн. євро; середня кількість працівників - до 50 осіб [14].

Співставляючи законодавчо визначені критерії та показники господарської та економічної діяльності *****, можна стверджувати, що досліджуване господарство відноситься до категорії малих, і тому фінансова звітність буде складатись лише із переліку двох форм: форма № 1-м «Баланс»; форма № 2-м «Звіт про фінансові результати», які об'єднані у Фінансову звітність малого підприємства, що виступає додатком 1 до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність».

Фінансова звітність не є комерційною таємницею, конфіденційною чи інформацією з обмеженим доступом. Відповідно до п. 2 Указу № 419 фінансова звітність подається: установам, до складу яких входить підприємство, на вимогу власникам (засновникам) згідно з установчими документами; органам державної влади та іншим споживачам інформації. До останніх відносяться державні органи статистики та податкові органи.

Отже, однією із форм фінансової звітності є ф.№1 Баланс (Звіт про фінансовий стан). Визначення Балансу та вимоги до нього, як елементу фінансової звітності, наведено в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». За визначенням Баланс (Звіт про фінансовий стан) – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал. Мета складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) полягає в наданні користувачам повної та правдивої інформації про фінансовий стан підприємства для прийняття ефективних економічних рішень на звітну дату. Елементами балансу є: активи, зобов'язання, власний капітал.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) підприємства містить загальні дані про назву підприємства, його місцезнаходження (країну реєстрації

підприємства), організаційно-правову форму власності, валюту балансу, одиниці виміру (тис. грн.), галузь та вид економічної діяльності (згідно з відповідним державним реєстром) та дата складання балансу.

Актив балансу складається з трьох розділів, у яких згруповано майно за ступенем його ліквідності. У першому розділі активу балансу «Необоротні активи» відображається вартість необоротних активів, а саме: нематеріальних активів, незавершених капітальних інвестицій, основних засобів, інвестиційної нерухомості, довгострокових біологічних активів, довгострокових фінансових інвестицій, довгострокову дебіторську заборгованість, та інші необоротних активів. Цей сегмент об'єднує найменш ліквідні активи.

У другому розділі активів балансу «Оборотні активи» відображається вартість оборотних активів, у тому числі: запаси, поточні біологічні активи, поточна дебіторська заборгованість, ліквідні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, витрати майбутніх періодів, Інші оборотні активи. У цьому сегменті поєднуються середньо- та високоліквідні активи.

Третій розділ активу балансу «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» відображає вартість необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу, що визначається відповідно до П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

Пасив балансу складається з чотирьох розділів, в яких зобов'язання згруповані за терміном їх погашення.

Перша частина балансу, «Власний капітал», надає інформацію про власний капітал підприємства - зареєстрований капітал (статутний капітал і пайовий капітал), переоцінений капітал, додатковий капітал і резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокриті збитки), неоплачений капітал і вилучений капітал.

Другий розділ пасиву балансу «Довгострокові зобов'язання та гарантії» містить перелік зобов'язань, які необхідно погасити після закінчення

операційного циклу компанії або протягом 12 місяців з дати балансу: відстрочені зобов'язання з податку на прибуток, пенсійні зобов'язання, довгострокові зобов'язання та банківські кредити, інші довгострокові зобов'язання, довгострокові резерви.

Третій розділ пасиву балансу «Поточні зобов'язання та забезпечення» містить перелік зобов'язань, які компанія повинна погасити протягом операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу: короткострокові банківські позики, поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язанням, короткострокова кредиторська заборгованість за товари і послуги, за розрахунками з бюджетом, страхуванням, по заробітній платі та інші поточні зобов'язання майбутніх періодів.

У четвертому розділі Балансу «Зобов'язання за необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» наводяться зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами активів, які належать до вибуття в результаті операцій з продажу.

Структура і перелік розділів Балансу відображено схемою (рис.2.3).

Інформація, що міститься в балансі, повинна бути суттєвою і розкритою в повному обсязі.

Другою основною формою фінансової звітності є Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (ф.№2) - звіт про доходи, витрати, фінансові результати та загальний дохід. Метою складання Звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та достовірної інформації про доходи, прибутки та збитки від операційної та іншої діяльності підприємства за звітний період.

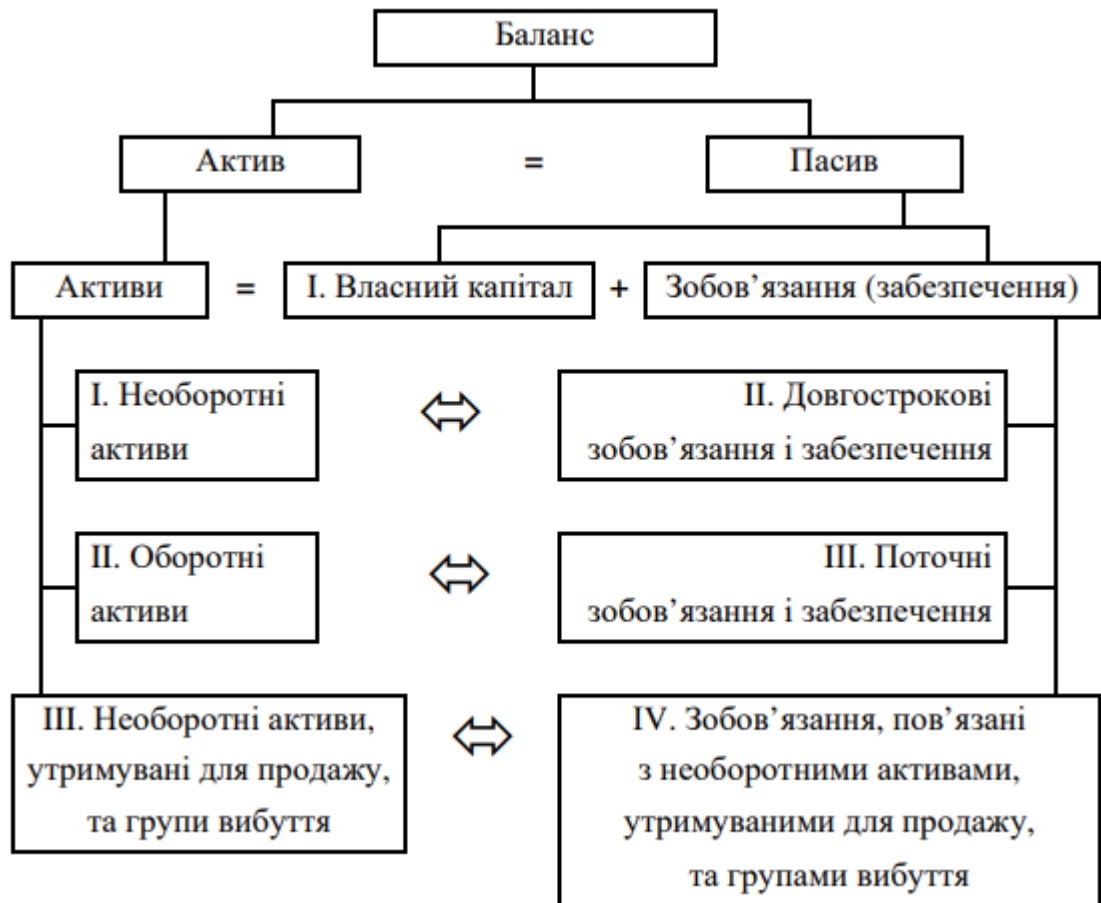

Рис.2.3 Структура Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Зміст і форма Звіту про фінансові результати для всіх суб'єктів господарювання (крім банків і бюджетних установ) щодо підтвердження та розкриття їх суті також визначаються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Для малих підприємств можуть надаватися короткі Звіти про фінансові результати. Саме таку форму Звіту про фінансові результати формує і подає
*****.

Звіт про фінансові результати є проміжною (квартальною) формою фінансової звітності, який складається з чотирьох розділів:

I Фінансові результати

II Сукупний дохід

III Елементи операційних витрат

IV Розрахунок показників прибутковості акцій (рис.2.4).

Рис.2.4 Структура Звіту про фінансові результати

Розділ I «Фінансові результати» класифікує доходи та витрати за видами діяльності та функціями, щоб забезпечити послідовне порівняння доходів та витрат на постійній основі для визначення чистого прибутку або збитку за звітний рік. У цьому розділі висвітлюються певні положення, згідно з якими можна визначати фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій, а також частину звичайної діяльності - від операційної та іншої діяльності (фінансова чи інвестиційна).

У розділі II «Сукупний дохід» наводиться інформація про інший сукупний дохід та розраховують загальний сукупний дохід, отриманий підприємством від фінансових інструментів за звітний період, а також

переоцінку (амортизацію), необоротних активів, накопичену курсову різницю.

Розділ III «Елементи операційних витрат» містить інформацію про витрати (виробництво, реалізацію, адміністративні витрати та інші операційні витрати) з точки зору економічного елемента операційних витрат.

Розділ IV «Розрахунок показників прибутковості акцій» заповнюють лише акціонерні товариства.

Витрати відображаються у Звіті про фінансові результати, якщо вибуття активів або збільшення зобов'язань призводить до зменшення власного капіталу компанії (за винятком зменшення капіталу внаслідок зменшення вилучених активів компанії), у тій мірі, в якій вартість оцінки може бути достовірно визначена.

Загальні критерії визнання доходів і витрат у звіті про фінансові результати:

- імовірність збільшення (зменшення) майбутніх фінансових вигод;
- достовірно визначити ймовірність оцінки цієї статті.

Послідовність визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) наступна:

- 1) визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, послуг);
- 2) розрахунок валового прибутку (збитку);
- 3) визначення фінансового результату (прибутку або збитку) від операційної діяльності;
- 4) розрахунок фінансового результату (прибутку або збитку) до оподаткування;
- 5) визначення чистого фінансового результату (прибутку або збитку).

Очевидно, що одним із основних показників, які цікавлять користувачів фінансової звітності та відображаються у звіті про фінансові

результати (звіті про сукупний дохід), є фактичні фінансові результати діяльності підприємства – прибутки та збитки.

Ще однією формою фінансової звітності є Звіт про рух грошових коштів (ф.№3). Звіт про рух грошових коштів - це звіт, який відображає надходження та відтік грошових (валютних) коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності протягом звітного періоду.

Метою складання Звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та справедливої інформації та розуміння змін у грошових коштах та їх еквівалентах протягом звітного періоду.

Зміст і форма Звіту про рух грошових коштів та загальні вимоги до підтвердження та розкриття їх змісту визначаються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Особливості складання консолідованого Звіту про фінансові результати визначаються П(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність».

Звіт про рух грошових коштів показує:

- *грошові потоки від операційної діяльності*: кошти, отримані від реалізації продукції (товарів, послуг); кошти, отримані від надання права користування активами (оренда, ліцензії тощо); розрахунки з постачальниками, розрахунки з працівниками тощо.

- *грошові кошти від інвестиційної діяльності*: платежі, пов'язані з придбанням основних засобів і нематеріальних активів; кошти, отримані від реалізації необоротних активів; кошти, отримані від фінансових інвестицій (дивіденди, проценти) тощо;

- *грошові потоки від фінансової діяльності*: випуск акцій, отримання позик і їх погашення, викуп власноруч випущених акцій, виплата дивідендів і т.д.

Схема процесу надходження інформації до Звіту про рух грошових коштів та його структура наведено на рисунку 2.5.

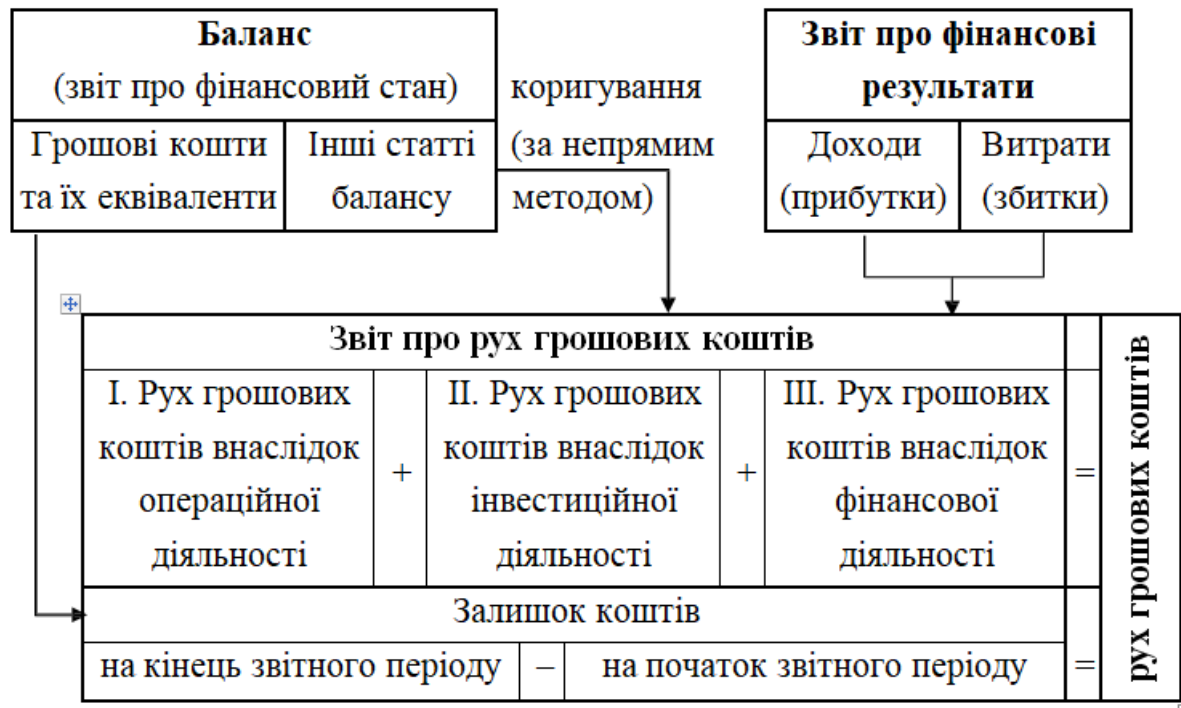

Рис.2.5 Структура та джерела інформації для формування Звіту про рух грошових коштів

Інформацію про фінансові потоки в результаті операційної діяльності можна отримати:

- з облікових реєстрів (*прямий метод*);
- шляхом поступового коригування величин Звіту про фінансові результати (*непрямий метод*).

Прямий метод визначення суми чистих грошових надходжень (витрат) від операційної діяльності передбачає, що у Звіті про рух грошових коштів послідовно перераховуються всі основні категорії (статті) доходів і витрат (вибуття) з різницями, що вказують на збільшення або зменшення грошових коштів.

Непрямий метод для визначення суми чистого надходження або вибуття (видатку) коштів в результаті операційної діяльності передбачає визначення суми чистого надходження (видатку) в результаті операційної діяльності шляхом послідовного коригування показника прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування, наведеного в звіті про фінансові результати.

Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» припускається використання як прямого, так і непрямого методу для визначення руху грошових коштів в результаті операційної діяльності при складанні Звіту про рух коштів – за ф.№ 3 або ф.№3н відповідно.

Як і для інших форм фінансової звітності підприємства, питання розкриття інформації за статтями Звіту про рух грошових коштів також розглянуті в офіційно затверджених Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності

Звіт про власний капітал – форма фінансової звітності, яка відображає зміни у складі власного капіталу підприємства за звітний період. Метою складання звіту про власний капітал є розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу товариства за звітний період.

Зміст і форма звітності про власний капітал юридичних осіб (крім банків і бюджетних установ) та загальні вимоги до підтвердження та розкриття їх змісту визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Власний капітал - це різниця між активами та пасивами суб'єкта господарювання. Формування власного капіталу можливе наступними шляхами:

- 1) як внесок грошей та інших активів від власника (учасника) підприємства;
- 2) як накопичення корпоративного залишкового доходу.

За формою формування власний капітал власний капітал поділяється на такі категорії:

– інвестований (вкладений або оплачений) капітал. Інвестований капітал - це сума простих і привілейованих акцій за номінальною (оприлюдненою) вартістю та додатково інвестованого капіталу;

– нерозподілений прибуток. Нерозподілений прибуток - це частина чистого прибутку, яка не розподіляється між акціонерами.

Інформація про стан власного капіталу на початок і кінець звітної періоду відображається також у I розділі пасиву балансу (звіту про фінансовий стан) і повинна відповідати даним Звіту про рух власного капіталу. Показники за статтями «Залишок на початок звітної року» та «Залишок на кінець звітної року» Звіту про власний капітал у графах з другої по десятю відповідають показникам статей розділу I пасиву – балансу (звіту про фінансовий стан) «Власний капітал» на початок і кінець звітної року, а підсумки за цими статтями загальному підсумку вищезгаданого розділу Балансу (звіту про фінансовий стан) на початок і кінець цього ж звітної періоду.

Ще однією формою фінансової звітності, які здають великі і середні господарства є ф. №5 Примітки до річної фінансової звітності. Примітки використовуються для розкриття інформації, яка не відповідає змісту чотирьох основних форм фінансової звітності, але є важливою для її користувачів при прийнятті фінансових рішень щодо фінансового стану та діяльності конкретного підприємства.

Зміст приміток до фінансової звітності визначається відповідними стандартами бухгалтерського обліку, які передбачають зміст і форму основної фінансової звітності та загальні вимоги щодо визнання та розкриття її умов. Примітки до річної фінансової звітності є п'ятою (додатковою) формою фінансової звітності підприємства і містять набір показників і пояснень, що забезпечують детальність та обґрунтованість умов фінансової звітності, а також іншу інформацію, що розкривається у порядку, визначеному відповідними нормативно-правовими актами. (стандарти).

Форма приміток до річної фінансової звітності визначається наказом Міністерства фінансів України. Кожен зміст усіх частин приміток до річної фінансової звітності визначається Законом України «Бухгалтерський облік та фінансова звітність України» та положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, в яких розкриваються такі поняття: сутність,

класифікація, характеристики та умови ведення бухгалтерського обліку у фінансовій звітності відображення відповідних елементів.

Форма 5 – Примітки до річної фінансової звітності складається з наступних *розділів*:

- розділ I «Нематеріальні активи»;
- розділ II «Основні засоби»;
- розділ III «Капітальні інвестиції»;
- розділ IV «Фінансові інвестиції»;
- розділ V «Доходи і витрати»;
- розділ VI «Грошові кошти»;
- розділ VII «Забезпечення і резерви»;
- розділ VIII «Запаси»;
- розділ «Дебіторська заборгованість»;
- розділ «Нестачі і втрати від псування цінностей»;
- розділ XI «Будівельні контракти»;
- розділ XII: «Податок на прибуток»;
- розділ XIII: «Використання амортизаційних відрахувань»;
- розділ XIV «Біологічні активи»;
- розділ XV «Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів».

Стандартна форма фінансової звітності 5 – Примітки до річної фінансової звітності не використовується банками, бюджетними установами, представництвами суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, юридичними особами, які відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визнаються мікропідприємствами. Фінансова звітність», суб'єкти малого підприємництва, непідприємницькі соціальні верстви та суб'єкти господарювання, які ведуть спрощений облік доходів і витрат відповідно до положень податкового законодавства, а також суб'єкти господарювання, які складають фінансову звітність відповідно до Міжнародного фінансового законодавства.

Відповідно до діючого законодавства суб'єкти господарювання – юридичні особи повинні представити форми фінансової звітності зовнішнім користувачам інформації (установам, до складу яких входить підприємство, на вимогу власникам (засновникам) згідно з установчими документами; органам державної влади та іншим споживачам інформації. До останніх відносяться державні органи статистики та податкові органи).

В сьогоденнішніх умовах, стосовно Закону України «Про офіційну статистику» (ст.10) статистична звітність (респондентами - юридичними особами, відокремленими підрозділами юридичних осіб, розташованими на території України, відокремленими підрозділами юридичних осіб України, розташованими за кордоном, фізичними особами - підприємцями) і фінансова звітність (респондентами - юридичними особами) подаються до адресату звітності виключно в електронній формі [21].

Звітування до органів державної статистики в електронному вигляді здійснюється відповідно до Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики, затвердженого наказом Держкомстату від 12.01.2011 № 3. Для того, щоб суб'єкт господарювання міг подати форми звітності у електронному форматі необхідно мати:

- програмне забезпечення для формування електронних звітів відповідно до додатків до Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики;

- доступ до мережі Інтернет і можливість відправлення/приймання електронних повідомлень за допомогою електронної пошти;

- чинні кваліфіковані сертифікати відкритих ключів, сформовані кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг для уповноважених посадових осіб респондента, підписи яких є обов'язковими для статистичної та/або фінансової звітності;

- кваліфікований електронний підпис.

Відповідно до діючого законодавства встановлено перелік форм фінансової звітності, які підлягають обов'язковому електронному звітуванню

(табл.2.5).

Таблиця 2.5

Форми фінансової звітності, що подаються у електронній формі *

Назва звіту	Форма звіту	Код форми
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	№ 1	S0100114
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	№2	S0100214
Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)	№3	S0100310
Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)	№3-н	S0103354
Звіт про власний капітал	№4	S0104009
Примітки до річної фінансової звітності	№5	S0105008
Додаток до приміток до річної фінансової звітності	№6	S0106006
Фінансовий звіт малого підприємства. Баланс	№1-м	S0110013
Фінансовий звіт малого підприємства. Звіт про фінансові результати	№2-м	S0110013
Фінансовий звіт мікропідприємств. Баланс	№1-мс	S0111006
Фінансовий звіт мікропідприємств. Звіт про фінансові результати	№2-мс	S0111006

*Джерело [14]

Послідовність підключення до системи електронної звітності органів державної статистики і подання форм звітності респондентам слід здійснювати в такій послідовності (рис.2.6).

Проведені дослідження доводять, що обробка економічної інформації у ***** здійснюється з допомогою програмного бухгалтерського забезпечення «BAS АГРО БУХГАЛТЕРІЯ», в яке включено обов'язкові (регламентовані) звіти, призначені для подання власникам організації і контролюючим державним органам, включаючи форми бухгалтерської звітності, податкові декларації, звіти для органів статистики і державних фондів (рис.2.7).

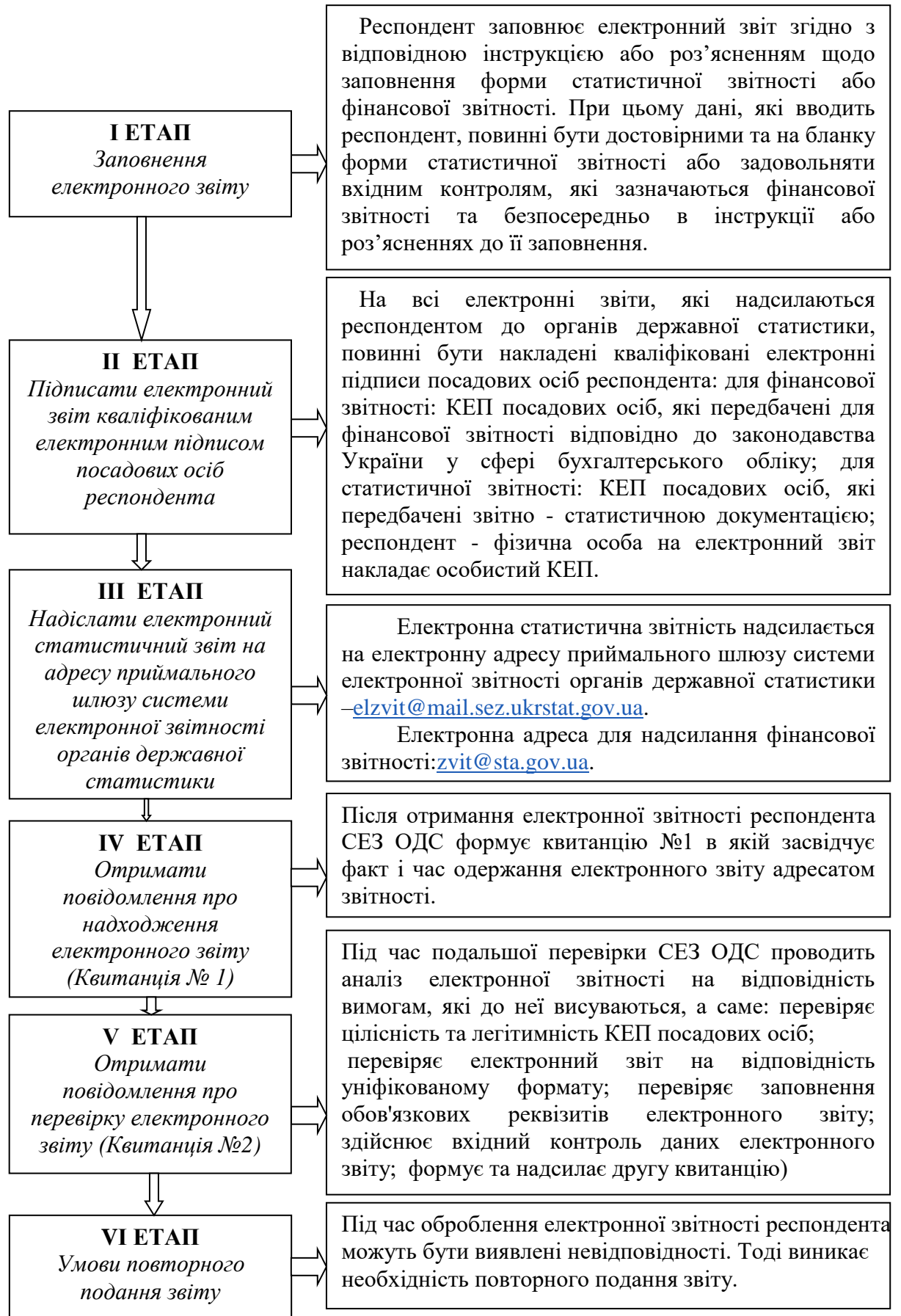

Рис.2.6 Алгоритм здійснення електронного звітування за фінансовою та статистичною звітністю

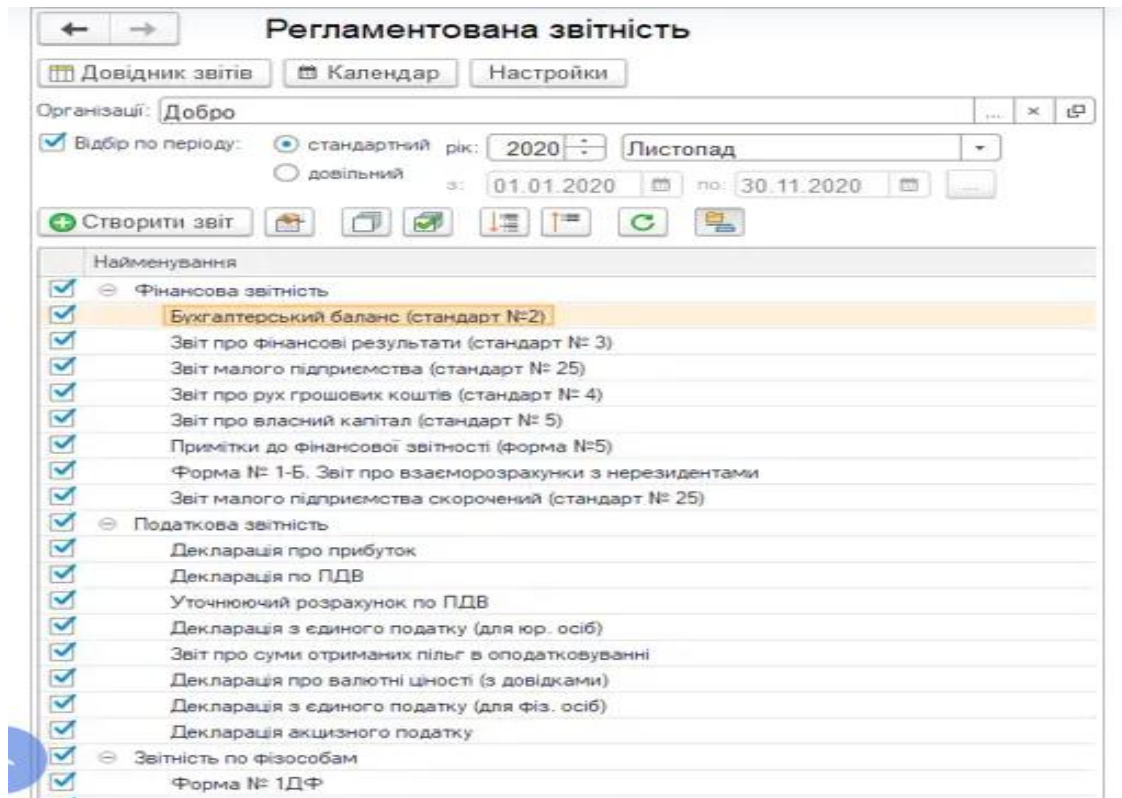

Рис.2.7 Інтерфейс регламентованої звітності у «BAS АГРО БУХГАЛТЕРІЯ»

Тому, регламентована звітність в частині форм фінансової звітності може бути автоматично експортована у формат, затверджений державним органом, (у файли з розширенням XML) з сервісом задачі електронної звітності «FREDO Звіт», як наслідок конфігурації регламентованої звітності.

Сервіс «FREDO Звіт» надає можливість безпосередньо з програми: сформувати регламентовану звітність у різні державні органи; перевірити заповнення (за допомогою вбудованих камеральних перевірок) і роздрукувати документи; зашифрувати і підписати електронним цифровим підписом; надіслати звіти до контролюючих органів і отримати квитанцію про доставку звіту за призначенням; зберегти на електронних носіях; отримувати розшифровку показників звітів «FREDO Звіт» у програмі.

2.3 Формування та звітування за податковою і статистичною звітністю

Чинним документом, що регулює питання у сфері оподаткування, є Податковий кодекс України, в якому термін «податкова звітність» часто вживається, розкриває відомості про формування та подання звітності про податки, однак визначається її суть Кодекс не надає.

Чинним нормативно-правовим актом, в якому висвітлюється поняття «податкова звітність» є Наказ державної податкової служби України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України» № 516 від 14 червня 2012 року, в якому зазначається, що податкова звітність – це документи, які відповідно до Кодексу подаються платниками податків до органів ДПС і на підставі яких здійснюються нарахування та/або сплата податку, збору (обов'язкового платежу) [24].

Податкова звітність, як одна із форм бухгалтерської звітності, формується на підставі інформації, яка відображається у податковій документації про нарахування і сплату податків, зокрема: податкові декларації, розрахунки по податках, розрахункові відомості, книги обліку доходів і видатків, картки особового рахунку та інші документи, які необхідні для визначення бази та об'єкта оподаткування, визначення сум податків.

Основною формою податкової звітності є податкова декларація. Визначення податкової декларації відображено у Податковому кодексі, де зазначається, що податкова декларація – документ, який подається платником податків до контролюючого органу у строки, встановлені законодавством, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податку (обов'язкового платежу).

Класифікують податкову звітність за різними класифікаційними ознаками. Проте, на нашу думку, найбільш обґрунтованою є наступна класифікація (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Класифікація форм податкової звітності

Класифікаційна ознака	Вид звітності	Характеристика
<i>Частота складання</i>	Періодична, річна	Подається відповідно раз на місяць або з наростаючим підсумком раз у квартал, півроку, 9 місяців, рік
<i>Строки подання</i>	Поточна	Місяць, квартал, півріччя, 9 місяців
	Річна	Узагальнюючий підсумок та результати роботи за рік
<i>За способом відправлення</i>	Поштова	Надіслати поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення
	Електронна	Надіслано засобами електронного зв'язку в електронній формі з обов'язковим підписом
	Подана власноруч	Особисто платником податків або уповноваженою на це особою
<i>Ступінь узагальнення</i>	Індивідуальна	Однією юридичною особою
<i>За призначенням</i>	Консолідована	Материнським підприємством (юридичною особою) та дочірніми підприємствами
	Внутрішня	Використовується для внутрішніх потреб підприємства і не потребує оприлюднення
	Зовнішня	Використовується зовнішніми користувачами і потребує обов'язкового оприлюднення

Як уже було зазначено, для ведення бухгалтерського обліку у ***** використовують програмний продукт «BAS АГРО БУХГАЛТЕРІЯ», в якій одним із модульних забезпечень є регламентована звітність, основне призначення якої - подання власникам організації і контролюючим державним органам, включаючи форми бухгалтерської звітності, податкові декларації, звіти для органів статистики і державних фондів.

Конфігурація інтегрована із сервісом здачі електронної звітності «FREDO». Сервіс «FREDO» надає можливість безпосередньо з конфігурації:

- сформувати регламентовану звітність до різних державних органів;

- перевірити заповнення (за допомогою вбудованих камеральних перевірок) та роздрукувати документи;
- зашифрувати та підписати електронним цифровим підписом;
- надіслати звіти до контролюючих органів та отримати квитанцію про доставку звіту за призначенням;
- зберегти на електронних носіях;
- отримувати розшифрування показників звітів «FREDO» у конфігурації.

Тісна інтеграція сервісу «FREDO» з типовими конфігураціями бухгалтерських програмних продуктів, в тому числі «BAS АГРО БУХГАЛТЕРІЯ», дозволяє передавати дані облікової системи без створення проміжних експортних файлів, а також отримувати розшифрування сум показників звітів сервісу «FREDO» у програмі.

Регламентована звітність, що подається до податкових органів, може бути автоматично експортована у формат, затверджений державним органом, який реалізує податкову політику (до файлів з розширенням XML). Так звані «схеми» (файли з розширенням * .xsd), за якими відбуваються формування файлів XML з даними звітів, поставляються та оновлюються разом із набором регламентованої звітності.

Програмний продукт BAS АГРО БУХГАЛТЕРІЯ може підтримувати загальну і спрощену системи оподаткування і формувати відповідні форми податкової звітності. В таблиці 2.7 представлено перелік електронних форм податкових документів, які формують і за якими звітують малі сільськогосподарські підприємства, які є платниками єдиного податку IV групи, в тому числі і СГ ТОВ «Каменярь».

Програма BAS АГРО БУХГАЛТЕРІЯ створює регламентовані звіти автоматично, використовуючи інформацію, введена під час бухгалтерського процесу.

Таблиця 2.7

**Перелік електронних форм податкових документів для
сільськогосподарських підприємств платників ІV групи
спрощеної системи оподаткування**

Ідентифікатор форми документа	Назва форми документа	Терміни подання
J0102003	Заява про застосування спрощеної системи оподаткування	місяць без терміна подання
J0103805	Податкова декларація платника єдиного податку четвертої групи	не пізніше 20 лютого
J0200126	Податкова декларація з податку на додану вартість	щомісячно протягом 20 днів, наступних за звітним місяцем
J0217026	Уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самотійно виявлених помилок	до початку перевірки податковим органом
J0302107	Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	щорічно в термін до 20 лютого
J0303310	Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва	не пізніше 20 лютого поточного року
J0302006	Податкова декларація екологічного податку	щоквартально протягом 40 днів після звітного кварталу
J0500109	Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску	щоквартально протягом 40 днів після звітного кварталу

Модуль дозволить завантажити дані для формування об'єднаної звітності з ПДФО та ЄСВ *«Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум*

утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску», сформувавши звіт в Медок та надіслати його в контролюючі органи (рис.2.8).

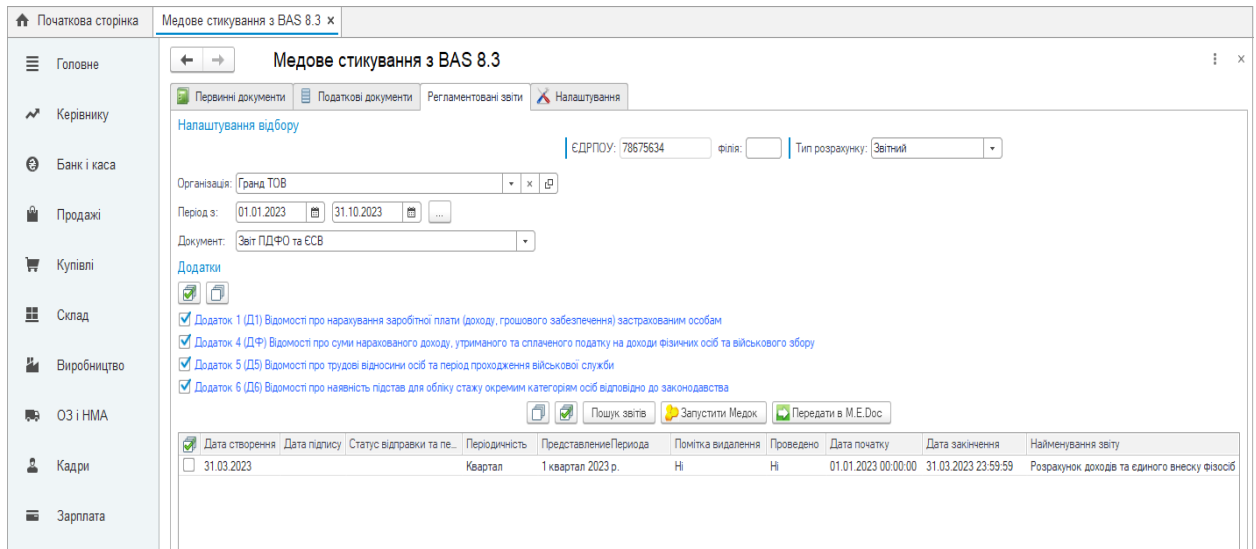

Рис.2.8 Інтерфейс медового стикування для формування податкової звітності в програмі Медок

Уся інформація про нараховану та виплачену заробітну плату, нарахований та утриманий податок на доходи фізичних осіб та військовий збір, а також доходи інших фізичних осіб, зокрема виплати фізичним особам-підприємцям (ФОП) за кожним працівником автоматично вноситься до програм консолідованої звітності в BAS АГРО БУХГАЛТЕРІЯ, отримана з документів, які використовуються для розрахунку заробітної плати, виплати заробітної плати, податкових переказів і кадрового обліку. Для включення цих даних до зведеної звітності необхідно до встановлення ПДФО скласти документ «Відображення взаєморозрахунків з контрагентами в 1-ДФ» у розділі «Заробітна плата та персонал – ПДФО» (рис.2.9).

Згідно з вимогами ПКУ, податкові декларації можна подавати до державних фіскальних органів такими способами:

- оформлюється і подається особисто платником податків або уповноваженою особою;

– надіслати поштою повідомлення про доставку документів та додатку щодо вкладених документів;

- надсилати звіти в електронному вигляді з цифровим підписом.

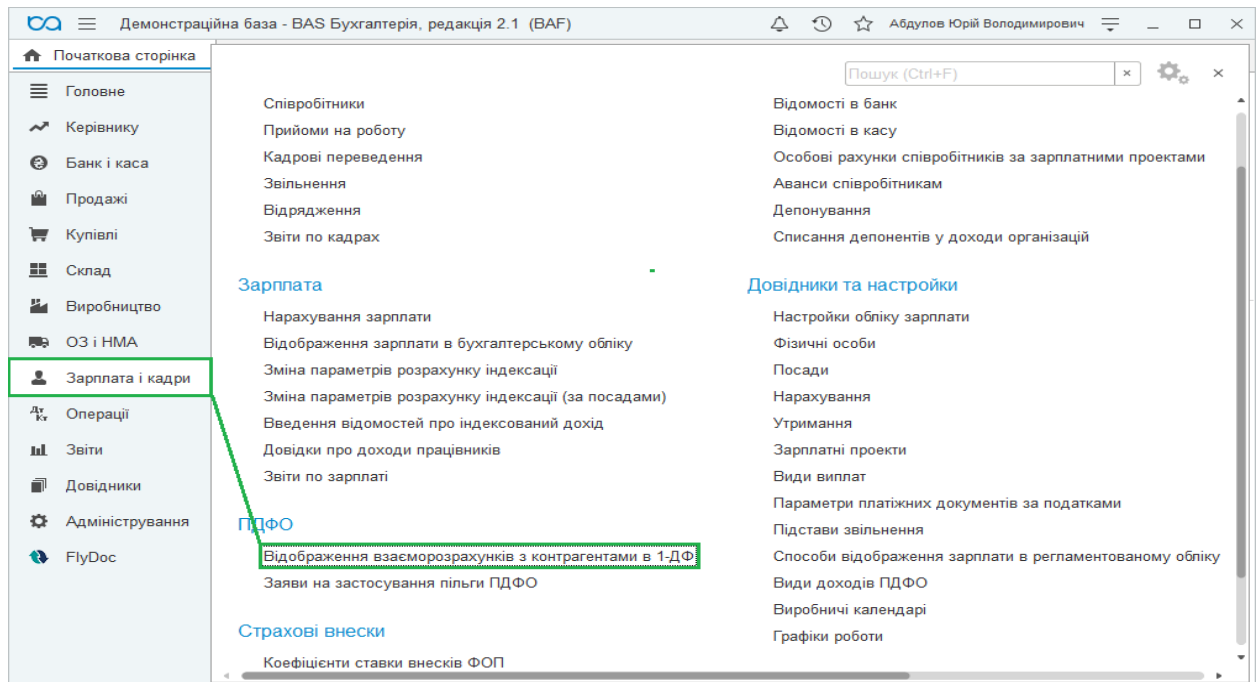

Рис.2.9 Формування об'єднаної податкової звітності з ЄСВ та ПДФО

Для того, щоб заповнити звіт «Декларація з ПДВ», потрібно перейти в розділ «Звіти» – «Регламентована звітність». В переліку звітів слід встановити відмітку біля Декларація по ПДВ та натиснути Створити звіт. У вікні, що відкрилось заповниться звіт згідно документів, внесених за даний період. Потім натисніть кнопку «Вивантажити в XML» (рис.2.10).

Для подання податкової звітності в електронному вигляді платники податків повинні мати спеціальне підключення до Інтернету, програмне забезпечення в електронному вигляді, чинний сертифікат ключа електронного цифрового підпису платника податків, який є обов'язковим при поданні звітності до органів ДФС. Платники податків укладають договори з органами ДФС на подання звітності в електронному вигляді за один календарний рік.

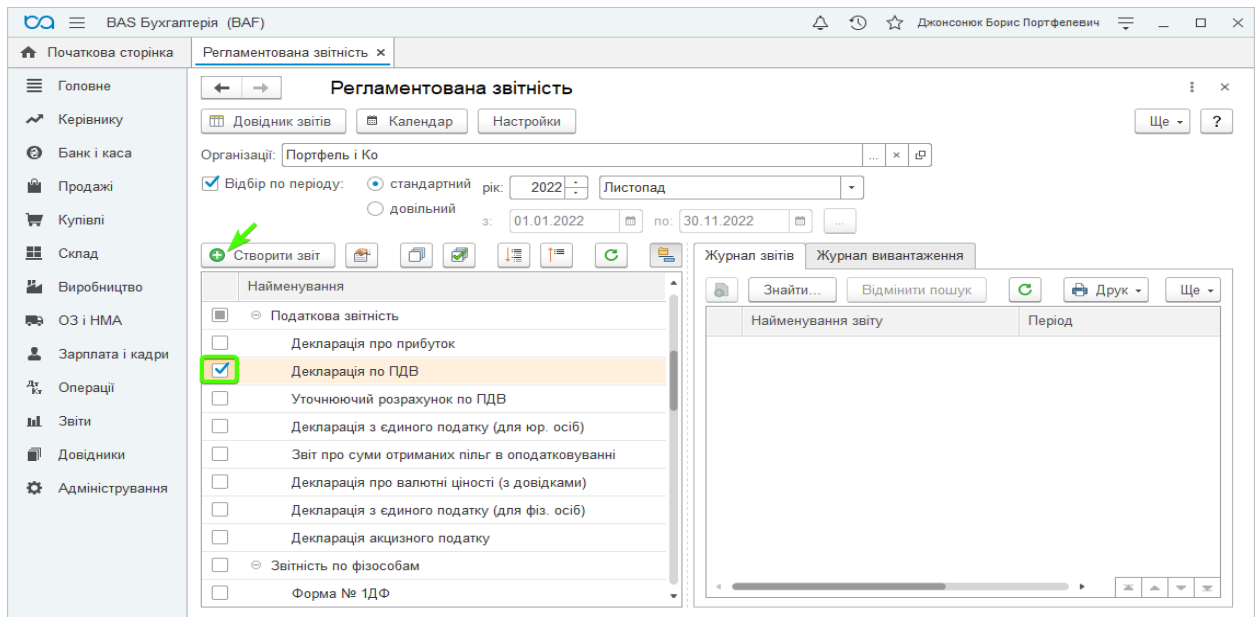

Рис.2.10 Формування податкової декларації з ПДВ

Для подання податкової звітності в електронному вигляді платників податків просять дотримуватися відповідних алгоритмів роботи, які відображено на рисунку 2.11.

Основні переваги електронної податкової звітності:

- економія робочого часу, що полегшує роботу бухгалтерів;
- підтвердження здачі та прийняття звітів;
- ефективність обробки інформації;
- конфіденційність інформації;
- автоматичне створення електронних архівів.

Важливо зазначити, що податкові декларації необхідно надсилати до органів ДПС України заздалегідь, враховуючи можливість нестабільного Інтернет-з'єднання або неприйняття декларацій, а також час для повторного подання. За неподання або несвоєчасне подання податкової звітності передбачені штрафи.

Однією із видів звітності, яку сільськогосподарські формування мають подавати і здавати в Державні органи статистики є, так звані, форми статистичного спостереження.

Рис.2.11 Покрокове електронне податкове звітування*

* Джерело [15].

Урядом 1 січня 2023 року був введений в дію Закон України «Про офіційну статистику». Статтею 10 цього Закону передбачено, що статистична та фінансова звітність подається респондентами юридичними особами виключно в електронній формі, а фізичними особами – у паперовій або електронній формах. Подати статистичну звітність в електронній формі подають за допомогою безкоштовного онлайн-сервісу «Кабінет респондента». Доступ в систему здійснюється цілодобово та не потребує інсталяції будь-яких програм.

Статистична звітність – це звітність, яка формує показники соціально-економічних явищ управління, і на цій основі оцінюється стан розвитку

національної економіки та макроекономічні показники, які визначаються як планові. Основними характеристиками статистичної звітності є:

- дотримання поставлених цілей – формування і подання форм статистичних спостережень ;

- підготовка статистична інформація; - обов'язковість статистичних спостережень, в процесі яких здійснюється збір, фіксація і обробка статистичної інформації;

- наявність способів і методів для формування статистичних звітів, серед яких важлива участь відводиться науковим дослідженням і міжнародному досвіду.

У річних звітах організацій поряд із бухгалтерським балансом і фінансовими показниками відбиваються дані про: чисельність і заробітну плату працівників; витрати робочого часу; реалізацію продукції; виробництво та собівартість продукції; засоби цільового фінансування; баланс і асортимент продукції; основні засоби тощо [10, с.67].

Завданням статистичної звітності є надання відповідної інформації органам управління для прийняття рішень щодо формування економічної політики. В основі сучасної науки і техніки лежать інтелектуальні засоби статистичного спостереження, які є принципово новими і базуються на комп'ютерних технологіях, що дає можливість отримувати таку інформацію. Важливою особливістю статистики є системний підхід, який передбачає розробку комплексу заходів забезпечення ймовірності даних, наведених у статистичних звітах, взаємозв'язок і узгодженість між ними. Перелік форм, за якими необхідно звітувати до органів державної статистики, можна отримати у сервісі «Пошук за кодом ЄДРПОУ». Терміни подання форм статистичної та фінансової звітності зазначено в рубриці «Респондентам - Календар подання форм державних статистичних спостережень та фінансової звітності».

Статистична звітність за періодами її подання поділяється на:

- місячну;

- квартальну;
- річну.

Організацію статистичного спостереження і управління ними здійснює Державна служба статистики України. Сукупність статистичної звітності в Україні визначається Загальним табелем (переліком) форм державних статистичних спостережень, у якому наведено перелік форм загальнодержавних статистичних спостережень: форми звітності, анкети, інші статистичні форми тощо. Держстат на своїй офіційній сторінці оприлюднює Альбом форм державних статистичних спостережень, у якому представлено бланки форм державних статистичних спостережень на 2024 рік за розділами за галузями економіки (рис.2.12) та Загальний табель (перелік) форм державних статистичних спостережень на відповідний календарний рік, у якому традиційно відображаються назви форм статистичної звітності, які потрібно подавати наступного року, реквізити наказів, якими вони затверджені, строк та періодичність подання, а також хто повинен подавати кожен з цих звітів.

Окрім цього, Держстат подає Перелік форм державних статистичних спостережень та фінансової звітності, які можуть подаватись респондентами в електронному вигляді у 2023-2024 роках. Доцільно відмітити, що перелік форм статистичного спостереження щороку змінюється. Так, першочергово (станом на 02.11.2023) перелік налічував 38 звітів (27 статистичних та 11 фінансових), станом на 01.12.2024 у переліку вже було 65 звітів (54 статистичних та 11 фінансових) і станом на 26.12.2023 у переліку налічується 83 звіти (64 статистичні та 19 фінансових). Респонденти можуть вибрати найбільш прийнятний для себе спосіб подання звітності:

- у формі електронного звіту;
- поштою або факсом (з подальшим підтвердженням на паперових носіях) на адресу відповідного Головного управління статистики (у цьому разі датою подання звітності є дата отримання оригіналів звітів органами державної статистики);

Рис. 2.12 Перелік статистичних спостережень на 2024 р.*

*Розроблено автором

- безпосередньо при відвідуванні відповідного Головного управління статистики.

Розглянемо детальніше форми статистичного спостереження, період їх подання, які подають в електронному форматі сільськогосподарські підприємства, в тому числі і у ***** (табл.2.7).

Таблиця 2.7

**Перелік форм статистичного спостереження для
сільськогосподарських формувань електронного формату**

Назва звіту	Форма звіту	Граничний термін подання	Код форми
Звіт про посівні площі сільськогосподарських культур	№ 4-сг (річна)	03.06	S2700415
Звіт про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) сільського господарства	№ 2-ферм (річна)	28.02	S2702215
Звіт про використання добрив і пестицидів	№ 9-сг (річна)	10.01	S2702013
Звіт про реалізацію продукції сільського господарства	№ 21-заг(річна)	22.01	S2702516
Звіт про реалізацію продукції сільського господарства	№ 21-заг (місячна)	07.02-07.12	S2701416
Звіт про виробництво продукції тваринництва, кількість сільськогосподарських тварин і забезпеченість їх кормами	№ 24 (річна)	22.01	S2702316
Звіт про виробництво продукції тваринництва та кількість сільськогосподарських тварин	№ 24-сг (місячна)	02.01-02.12	S2702415
Звіт про збирання врожаю сільськогосподарських культур	№ 37-сг (місячна)	02.07-02.12	S2703012
Звіт про надходження культур зернових і зернобобових та олійних на перероблення та зберігання	№1-зерно (місячна)	08.01-08.12	S2700511
Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств	№ 50-сг (річна)	28.02	S2702117

Електронна статистична звітність має бути заповнена згідно з відповідними інструкціями щодо заповнення. При введенні даних у форму необхідно ретельно стежити за їх достовірністю. Усі електронні звіти, що сформовані та подаються до статистичних органів, повинні супроводжуватися кваліфікованими електронними підписами керівника та головного бухгалтера (або іншого головного спеціаліста). Звіти повинні бути оформлені в паперовому вигляді та скріплені печаткою підприємства (за наявності). Електронні звіти, що подаються до державних органів статистики, повинні бути зашифровані за допомогою сертифіката відкритого ключа, кваліфікованого Центром обробки електронних звітів (ЦОЕЗ).

РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ОСНОВ ФОРМУВАННЯ І ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Шляхи адаптації національних форм звітності до міжнародних стандартів фінансової звітності

На сьогодні зміст та вимоги до складання та подання фінансової звітності вітчизняними підприємствами регулюються Законом України «Про Бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до Фінансової звітності», а також деякі інші законодавчі та нормативні акти, які регулюють як організацію бухгалтерського обліку, так і бухгалтерської звітності підприємств. Проте, слід визнати, що система бухгалтерського обліку та звітності українських підприємств потребує реформування щодо впровадження методів розкриття економічної інформації за міжнародними стандартами для забезпечення відкритості фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання, прозорості та порівняльності.

Проведені дослідження говорять про те, діючі нині НП(С)БО не завжди відображають:

- усіх підходів до обліку;
- моделей оцінки статей фінансової звітності;
- вимог до розкриття інформації;
- усіх пояснень, які містять МСФЗ;
- усіх змін міжнародних стандартів [7,с.25].

Інша проблема полягає в тому, що в більшості суб'єктів господарювання організація обліку і формування фінансової звітності не завжди і не повністю відповідають вимогам нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку. Тому бухгалтера хочуть застосовувати податкове законодавство, щоб зменшити відмінності між фінансовим та податковим обліком. Слід зазначити, що на відміну від вітчизняних П(С)БО, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), насамперед,

спрямовані на відображення фінансового стану та показників інформації про результати діяльності у фінансових звітах на основі економічного змісту процесів і подій господарської діяльності. При цьому, на відміну від вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти не мають чітко визначених правил і форм, а лише передбачають загальні принципи та методи відображення операцій та розкриття інформації у звітах.

Зокрема, міжнародними стандартами не передбачено чітке регламентування форми бухгалтерського балансу, а також те, що його статті повинні враховувати і відповідати конкретним видам (галузям) діяльності підприємства відповідно до принципу повного розкриття ділової інформації.

Згідно діючого законодавства наразі в Україні діють дві системи стандартизації: П(С)БО (включаючи державний сектор) та МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності). Бухгалтерський облік і фінансова звітність підприємств базуються на цих стандартах. Проте для багатьох підприємств законодавство вимагає обов'язкового застосування МСФЗ. Так, відповідно до законодавчих вимог ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», у тому числі консолідовану, звітність на підставі МСФЗ повинні складати такі підприємства:

1. Підприємства, що становлять суспільний інтерес.
2. Публічні акціонерні товариства.
3. Суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у видобувних галузях.
4. Підприємства, що провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Проте, ті суб'єкти господарювання, які є представниками спільного міжнародного бізнесу, інвестори яких зацікавлені у впровадженні у практику МСФЗ, а також компанії, які хочуть отримати кредити в банках, що вимагають складання звітності за МСФЗ або компанії, які хочуть вийти

на міжнародний фондовий ринок і які не відповідають критеріям застосування МСФЗ, можуть самостійно на добровільній основі здійснювати організацію обліку і подавати форми фінансової звітності за МСФЗ. Вагомим позитивним результатом застосування вітчизняними установами міжнародних стандартів є підвищення ступеня порівнянності фінансової звітності, що підвищує довіру іноземних компаній до бізнесу.

Стандарти видаються Міжнародною радою з міжнародних стандартів фінансової звітності (англомовна аббревіатура – IASB), штаб-квартира якої знаходиться у м. Лондон.

Стандарти МСФЗ містять:

- ✓ Концептуальну основу фінансової звітності – це опис загальних вимог до якісних характеристик фінансової інформації, основних облікових концепцій, основних елементів фінансових звітів, видів вартостей. Концептуальна основа – це не стандарт, а лише загальна база, на якій будуються спеціалізовані МСФЗ (нова була прийнята у 2010 році, останній перегляд відбувся у 2018 році);

- ✓ безпосередньо самі МСФЗ у кількості 18 (*англ.* IFRS). Перші 17 можна знайти на сайті IFRS, а також МСФЗ 18;

- ✓ Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності (МСБО, *англ.* IAS) – це «старі», але діючі стандарти, які приймалися до 2001 року, дати реорганізації IASB. Їхня нумерація зараз непослідовна (відсутні деякі «номери»), так як частково вони були замінені новими МСФЗ (на сьогодні 25 діючих стандартів з номерами від 1 до 41);

- ✓ МСФЗ для малих і середніх підприємств (як один стандарт);

- ✓ Інтерпретації (тлумачення) стандартів (IFRIC щодо IFRS та SIC для IAS);

- ✓ Практичні керівництва (їх 2, один – щодо звіту про управління та другий – про суттєвість у звітності). Доступні англійською мовою, Мінфіном на українську не перекладались.

Міжнародні стандарти фінансової звітності в Україні застосовуються лише на основі офіційного перекладу Мінфіну (ст. 12-1 ч. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»). Його можна знайти на сайтах Мінфіну та Верховної Ради. Однак найкраще звернутися до сайту Міністерства фінансів (посилання на український переклад МСФЗ 2024), оскільки іноді версія стандарту є новішою, ніж версія на сайті Верховної Ради. Проблема з українськими МСФЗ полягає в тому, що оновлення відбуваються досить повільно, переклади старі та часто не відповідають оригінальному тексту IASB англійською мовою, а нові стандарти відсутні або мають значну затримку. Причинами цього є затримки перекладу тексту, а також деякі неточності в існуючих перекладах.

При веденні обліку відповідно до міжнародних стандартів необхідно забезпечити ефективну взаємодію між корпоративними та індивідуальними власниками та менеджерами, виходячи з того, що отримана інформація повинна сприяти контролю за фінансовою діяльністю підприємства. Для інвесторів дуже важлива інформація про ризики та доходи їхніх інвестицій, на основі якої можна розпоряджатися фінансовими інвестиціями та можливостями виплати дивідендів. Основним методом наближення окремих національних стандартів бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів є гармонізація - процес підвищення сумісності бухгалтерської практики в різних країнах шляхом обмеження ступеня відмінностей у бухгалтерській практиці в різних країнах (стандартизація) і усунення внутрішніх протиріч (внутрішня гармонізація) [8].

Перехід на ведення бухгалтерського обліку та звітності за МСФЗ є одним із логічних шляхів удосконалення бухгалтерського обліку в Україні, оскільки ідея створення міжнародних стандартів базується на створенні єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та увібрала в себе всі найкращі якості міжнародного бухгалтерського досвіду.

Сьогодні, як стверджують вчені – економісти, МСФЗ слугують:

- ✓ основою для вимог національного обліку в багатьох країнах світу;
- ✓ основним міжнародним підходом та досвідом для тих країн, які розробляють власні вимоги, саме на основі МСФЗ;
- ✓ фондовим біржам та регуляторним органам, які вимагають або дозволяють іноземним емітентам подавати фінансові звіти відповідно до міжнародних стандартів;
- ✓ наднаціональним установам, таким як Європейська комісія;
- ✓ Світовим банком, який вимагає від позичальників надання фінансової звітності, що відповідає міжнародним стандартам;
- ✓ багатьом установам, підприємствам, компаніям [8, с.36].

Проведені дослідження дають право стверджувати, що бухгалтерська звітність за МСФЗ подається у двох форматах: повна (за рік) та проміжна (за квартал чи інші періоди – місяць тощо (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Пакет МСФЗ звітності

Повна фінансова звітність (МСФЗ 1)	Проміжна фінансова звітність (МСФЗ 34)
Звіт про фінансовий стан на кінець періоду	Стислий звіт про фінансовий стан
Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за період (може бути як 2 окремих звіти)	Стислий звіт або стислі звіти про прибуток і збитки та інший сукупний дохід
Звіт про зміни у власному капіталі за період	Стислий звіт про зміни у власному капіталі
Звіт про рух грошових коштів за період	Стислий звіт про рух грошових коштів
Примітки, що містять виклад істотних облікових політик та іншу пояснювальну інформацію	Деякі пояснювальні записки
Порівняльна інформація щодо попереднього періоду	
Звіт про фінансовий стан на початок період, якщо здійснювався ретроспективний перерахунок статей, перекласифікація або зміна облікової політики	

Як видно із таблиці проміжна фінансова звітність за МСФЗ має більший перелік форм звітності ніж за національними положеннями (стандартами).

МСФЗ є відправною точкою для багатьох країн, які розробляють власні національні стандарти на їх основі. При цьому перехід на міжнародні стандарти може відбуватися різними шляхами:

- запровадження міжнародних стандартів – компанії повинні використовувати МСФЗ в оригінальній формі, версії, створеній Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;

- запровадження міжнародних стандартів без зміни національного законодавства – у порівнянні з попередніми підходами, цей підхід може відстрочити початок використання стандартів компаніями та необхідність перекладу стандартів з англійської мови на національне законодавство;

- затвердження міжнародних стандартів – затвердження кожного окремого стандарту та доповнень до нього в кожному окремому випадку, що може призвести до вибіркового або спотвореного застосування стандарту;

- адаптація до міжнародних стандартів - країна використовує міжнародні стандарти як основу і вносить необхідні доповнення, виходячи з власних національних умов і особливостей;

- дозвіл використання міжнародних стандартів - Країни можуть дозволити використання міжнародних стандартів замість національних.

Україна дотримується політики адаптації – розробки вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які не суперечать міжнародним стандартам.

Дату переходу на МСФЗ суб'єкт господарювання, який не підлягає під категорію обов'язкових МСФЗ – звітних підприємств, обирає самостійно. Для того, щоб подати звітність за 2024 рік, датою переходу має бути 01 січня 2023 року. Саме на цю дату складається «вступний» баланс за МСФЗ. Для

того, щоб здійснити перехід на МСФЗ звітність необхідно здійснити покрокову інструкцію (рис.3.1).

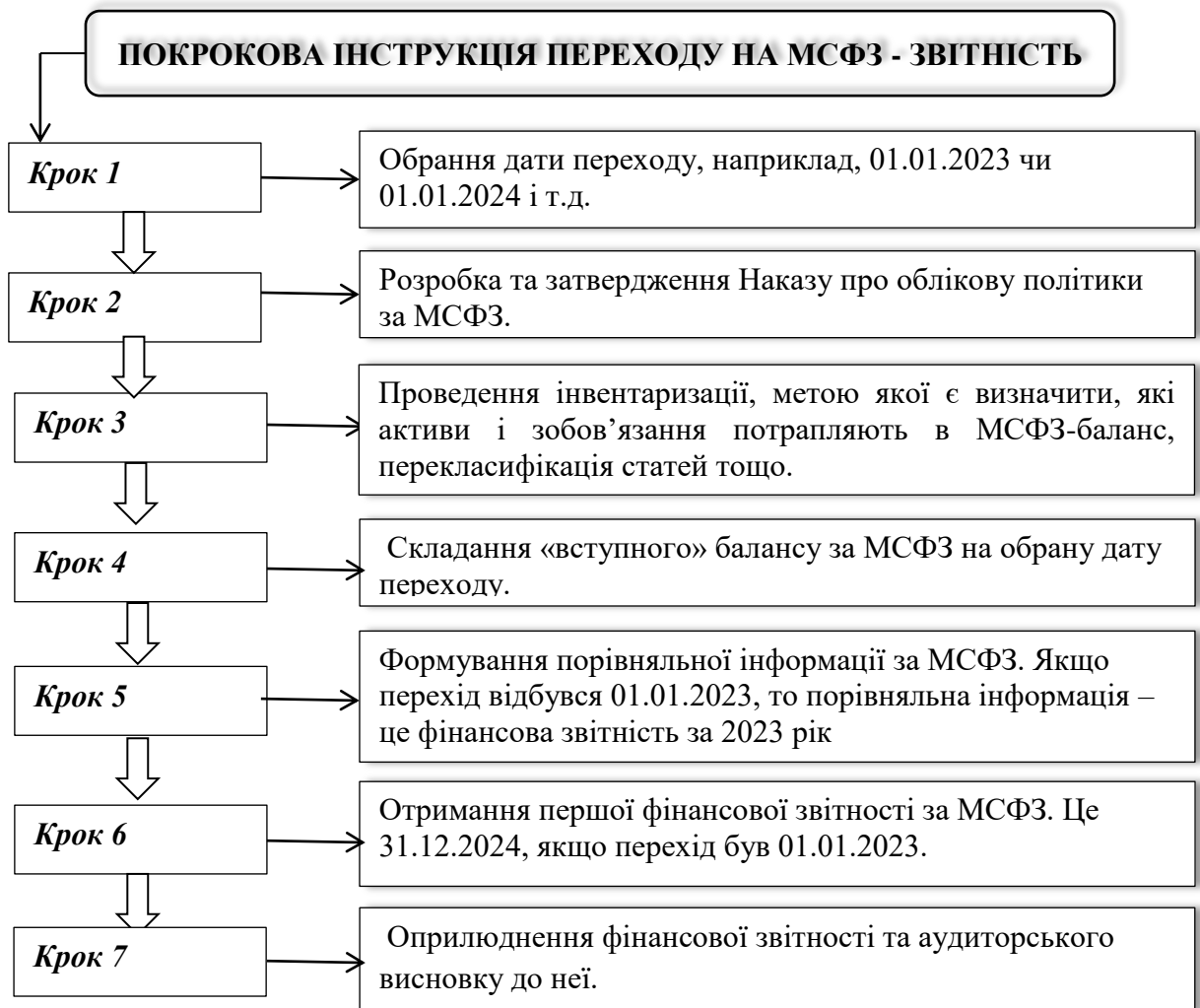

Рис.3.1 Алгоритм переходу на МСФЗ - звітність*

*Узагальнено автором на основі [14]

До факторів, що призводять до потреби вітчизняних компаній у вдосконаленні звітності, належать:

- підвищення прозорості та достовірності фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання;
- підвищення довіри вітчизняних та іноземних інвесторів до фінансової звітності;
- досягнення необхідного рівня деталізації показників фінансової звітності;

- забезпечення порівнянності та узгодженості між різними формами показників та їхнім зв'язком з іншими звітами.

Поступове запровадження у практику вітчизняних суб'єктів господарювання організації обліку та складання фінансової звітності за МСФЗ надасть ряд факторів і переваг в обліково – аналітичному забезпеченні їх діяльності (рис.3.2).

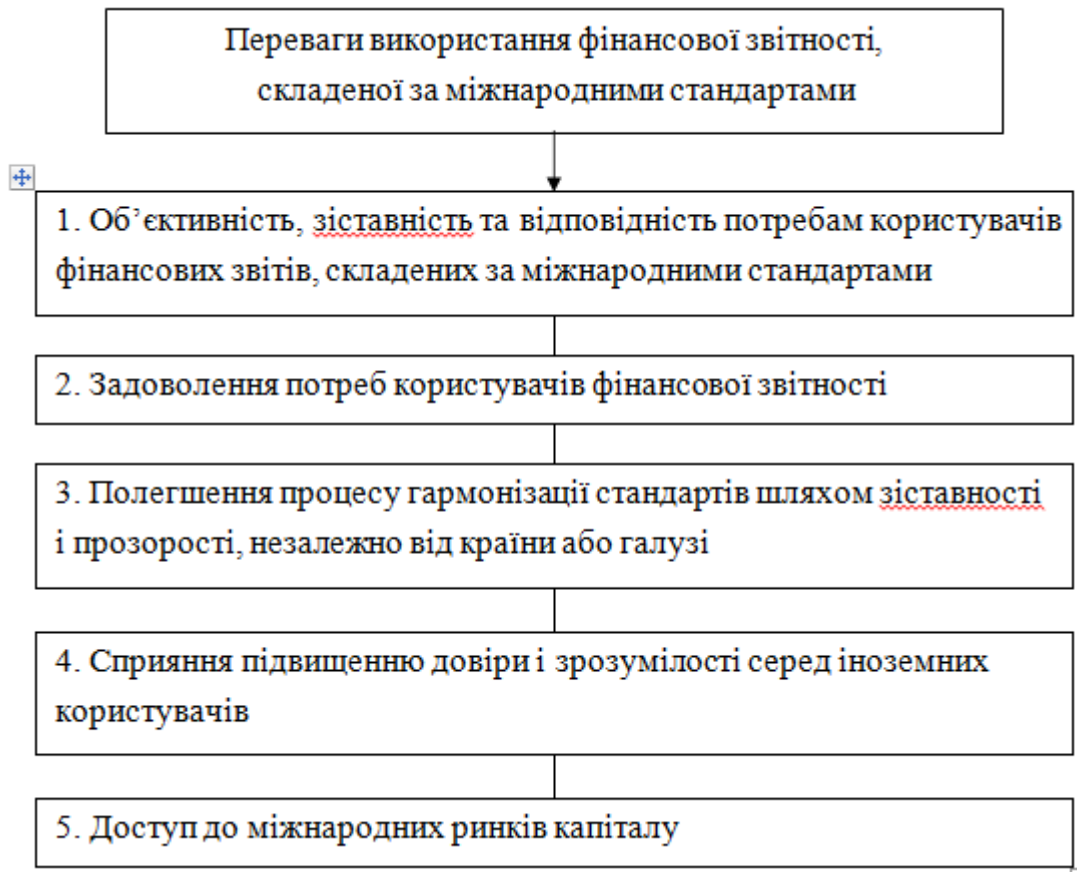

Рис.3.2 Переваги МСФЗ – звітності [7,с.28].

Отже, впровадження МСФЗ може стати інструментом підвищення прозорості й ефективності системи управління підприємства, що, у свою чергу, надасть Україні можливість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на зарубіжні ринки. Застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності допоможуть покращити системи управління ресурсами, підвищення ефективності фінансового планування та контролю. Крім того, це б допомогло уніфіковані методи

фінансового обліку в Україні та відповідати їм існуючим міжнародним стандартам. Запровадження цих стандартів також забезпечить більшу прозорість і порівнянність фінансових звітів, що сприятиме підвищенню якості управління та прийняттю обґрунтованих рішень у діяльності суб'єктів господарювання та матиме велике значення для інтеграції нашої країни у світове економічне співтовариство.

3.2 Звітність як джерело інформації для управління підприємством

У сучасному світі, де господарюючі суб'єкти продовжують розвиватися та адаптуватися до змін, аналіз і управління цими змінами стає критично важливим завданням суб'єкта господарювання. Одним із ключових питань економічної сфери є вивчення процесу трансформації та однотипності в різних сферах, в тому числі і обліково – звітній.

Сучасні вимоги зосереджені на існуючих викликах сталого розвитку і міжнародної та європейської інтеграції, концептуальній основі розвитку галузевого обліку та розгляду його як сфери знань. Через призму інституційної теорії вказується, що процедури бухгалтерського обліку повинні бути уніфіковані та стандартизовані, щоб забезпечити надання зрозумілої інформації різним користувачам. Стрімкий розвиток інформаційних технологій значно вплинув на систему бухгалтерського обліку в сучасних умовах. Отже, бухгалтерський облік, залежно від його функціонування і використання вважається системою, яка формує узагальнену, опрацьовану вихідну інформацію на основі вхідної інформації. Одержана вихідна інформація проходить певний алгоритм та має мати відповідний формат представлення, врахований в програмних продуктах обробки економічної інформації.

Постійні зміни в сфері законодавства, а також політичні, економічні, соціокультурні чи технологічні трансформації, мають вагомий впливають на методи та підходи до ведення обліку та фінансової звітності. Вагомість та

доцільність досліджень у цій галузі залежить від необхідності адаптації систем бухгалтерського обліку до мінливих умов господарювання підприємства. Виробництво, сільське господарство, торгівля, фінанси та інші сфери постійно змінюються, і для розуміння цих змін необхідний системний підхід. Розвиток таких досліджень сприятиме розвитку теорії та практики бухгалтерського обліку, фінансів, оподаткування та менеджменту в сучасних умовах господарювання. Це дозволить краще зрозуміти та передбачити вплив змін на бізнес, керувати ефективністю та забезпечувати високий рівень професійної компетентності експертів у сфері бухгалтерського обліку [27].

Використання процесного підходу до організації управління бізнесом вимагає від компаній повної розробки системних цілей збору, узагальнення, обробки та аналізу інформації в рамках бізнес-процесів обліково-аналітичних систем. Ідентифікація бізнес-процесів дозволить визначити вимоги інформації та формування відповідних корпоративних стратегій – систем управління бізнес-процесами на основі бухгалтерського обліку та звітності.

Для цілей формування обліково-аналітичного забезпечення управління бізнес-процеси сільськогосподарських підприємств доцільно класифікувати за трьома напрямками:

- 1) бізнес-процеси розвитку та вдосконалення;
- 2) бізнес-процеси ведення основної діяльності;
- 3) допоміжні бізнес-процеси. Виділення бізнес-процесів має базуватися на глибокому розумінні особливостей сільськогосподарського виробництва, що враховуються при формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління у рамках обліково-аналітичної системи сільськогосподарських підприємств [22].

Обліково-економічні інформаційні системи повинні складатися з сукупності взаємозалежних і взаємодіючих елементів (частин): кадрів обліково-економічних відділів, документів, реєстрів, планів, прогнозів і

бухгалтерських рахунків; перетворення вхідної інформації на вихідну інформацію. Система складається з кількох функціональних блоків (підсистем): обліку, планування, прогнозування, контролю аналізу та звітності (рис.3.3).

Рис.3.3 Модель обліково – звітної системи в процесі управління підприємством [22].

Обліково-звітні інформаційні системи (ОЗІС) відповідають принципам повноти та відносної диференціації. Принцип цілості гарантує, що оперативне призначення всієї ОЗІС узгоджується з оперативними завданнями її підсистем. Відносна диференціація означає, що ОЗІС складається з відносно незалежних підсистем, і ці підсистеми можна розглядати як незалежні системи (наприклад, планування, прогнозування тощо).

Обліково-звітні інформаційні системи повинні відповідати таким вимогам: оперативність обробки вхідної інформації та видання об'єктивної, достовірної та актуальної звітної інформації на виході, тобто функціонування всієї системи, її самоконтроль і внутрішній нагляд; облікової та управлінської політики; передача інформації відповідно до призначення та використання.

Без уміння використовувати сучасні засоби обліку, контролю, аналітики та аудиту неможливо було б розробити обліково-звітне забезпечення управління сільськогосподарськими підприємствами, придатне для реалізації ними стратегії та постановки цілей, для формування актуальної інформації. В економічних інформаційних системах, призначених для управління показниками бухгалтерської (фінансової) звітності, вони відіграють важливу функціональну роль, об'єднуючи різні види облікової інформації та відображаючись у вигляді таблиць, що полегшує сприйняття інформації користувачами різних рівнів управління.

Запропонована обліково-звітна інформаційна система значно підвищить якість звітності фінансового та управлінського обліку. Одним із головних завдань ефективності ОЗІС є забезпечення внутрішнього керівництва релевантною інформацією та забезпечення зовнішніх користувачів надійними показниками для оцінки вартості запасів, ліквідності та платоспроможності та фінансової стійкості.

У той же час інформація має бути доступним ресурсом для прийняття користувачами обґрунтованих економічних рішень. Тому ОЗІС включає підсистему контролю та аналізу для інтерпретації даних в інформацію для підготовки відповідних форм бухгалтерської (фінансової), управлінської та інтегрованої звітності. Визначена підсистема докорінно змінює всю ОЗІС, функціональність її структурних блоків (підсистем) і загальні інформаційні комунікаційні процеси в системі, раціоналізуючи її, а також значно покращуючи якість фінансової та управлінської звітності для користувачів. Крім того, ОЗІС в автоматизованій системі управління виконуватиме й інші

завдання, які сприятимуть підвищенню ефективності управління сільським господарством.

На основі вивчення функцій управління, інформаційних потоків і необхідних вимог користувачів інформації, можна зробити висновок, що економічна інформація та відповідна звітність відіграють важливу роль в управлінні бізнесом (рис.3.4).

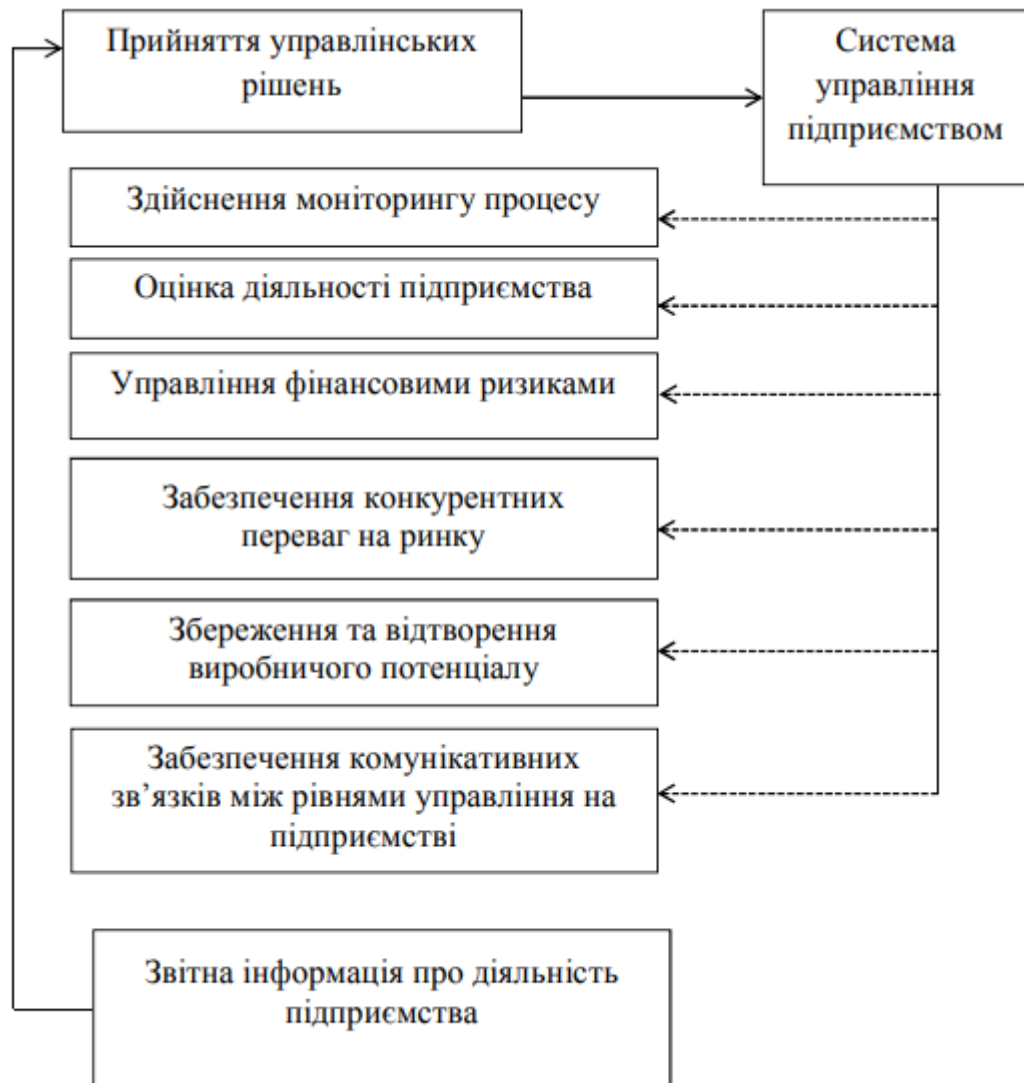

Рис.3.4 Місце звітності в управлінні підприємством.

Фінансова звітність є важливою складовою процесу управління та системи інформаційного забезпечення прийняття ефективних рішень користувачами, гармонійно інтегрована з основними класичними функціями управління. Дані фінансової звітності в процесі планування в основному використовуються для підтвердження цілей і напрямків роботи,

формулювання основ та моделювання показників планування фінансово-господарської діяльності підприємств. На етапі організації роботи це впливає на процес збору достовірних первинних даних про факти господарського життя, а також на методи і процедури обробки цих даних у системах фінансового обліку. Завдання, процеси деталізуються, а вимоги до інформації окреслюються на рівні виробництва для функції персоналу бухгалтерської служби.

У контрольно-аналітичному відділі перевіряється достовірність, об'єктивність, нейтральність тощо даних бухгалтерського обліку, інтерпретується як інформація та аналізується для внутрішнього використання. Далі інформація узагальнюється в блоках звітності, тобто готується бухгалтерська (фінансова), управлінська та комплексна звітність і надається відповідним користувачам для прийняття рішень.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Узагальнюючи і підсумовуючи проведені дослідження в кваліфікаційній роботі можна зробити наступні висновки:

- в умовах сьогодення роль усіх форм звітності значно зростає. Значення звітності залежить від корисності і доцільності тієї інформації, що відображається у ній і служить основою для повної характеристики діяльності суб'єкта господарювання. Для ***** і для всіх інших підприємств, установ, організацій, які працюють на території України, звітність є основним джерелом інформації про діяльність суб'єктів господарювання;

- в результаті проведених досліджень можна стверджувати, що в Україні можна виокремити певні види звітності. За законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» розрізняють фінансову, податкову, статистичну, управлінську, спеціальну та інші види звітності, які формуються на підставі бухгалтерських даних;

- враховуючи сучасний поділ обліку (фінансовий, податковий, управлінський, статистичний) і те, що будь – яка звітність формується на основі даних обліку доцільно констатувати факт його нерозривного зв'язку із звітністю підприємств;

- згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності» бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів. У цьому ж стандарті подається визначення фінансової звітності, яка являє собою бухгалтерську звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період;

- об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є *****, яке спеціалізується на вирощуванні олійних культур з розвиненим зерновиробництвом;

- діяльність ***** за останні три роки досліджуваного періоду виявилася ефективною та прибутковою. Проте, слід відзначити таку негативну тенденцію, коли темпи зростання витрат значно випереджають темпи зростання доходів. Ці тенденції призвели до зниження чистого прибутку в 2023 році на 36,3% порівняно з 2021 роком, а також зниження прибутковості на 38,4 пункту;

- на основі фактичних даних бухгалтерського балансу ***** , можна стверджувати, дане господарство знизило свої фінансові показники, але його фінансова стійкість перебуває у певній стабільності, що не впливає на її загальний фінансовий стан;

- проведені дослідження показують, що ***** використовує автоматизовану систему бухгалтерського обліку для управління фінансовими даними, з використанням програмного забезпечення «BAS АГРО Бухгалтерія». Ця програма є одним з доступних в Україні бухгалтерських рішень, розроблених спеціально для заміни російського програмного забезпечення «1С - Бухгалтерія». «BAS АГРО Бухгалтерія» є сучасним інструментом, спрямованим на вирішення складних завдань, з якими стикається бухгалтерська служба товариства. Завдяки зручному інтерфейсу та можливостям віддаленого доступу програма розроблена для простоти використання, дозволяючи незалежно змінювати різні функції;

- сьогодні фінансова звітність в Україні складається з шести форм: Баланс (Звіт про фінансовий стан) ф.№ 1; Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ф № 2; Звіт про рух грошових коштів, ф№ 3; Звіт про власний капітал, ф № 4; Примітки до річної фінансової звітності; Додатки до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами». Перелічені форми діють згідно чинного законодавства і формуються у підприємствах, які відносяться за розміром до середніх та великих;

- співставляючи законодавчо визначені критерії та показники господарської та економічної діяльності ***** , можна

стверджувати, що досліджуване господарство відноситься до категорії малих, і тому його фінансова звітність складається лише із переліку двох форм: форма № 1-м «Баланс»; форма № 2-м «Звіт про фінансові результати», які об'єднані у Фінансову звітність малого підприємства, що виступає додатком 1 до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»;

- чинним нормативно-правових актом, в якому висвітлюється поняття «податкова звітність» є Наказ державної податкової служби України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України» № 516 від 14 червня 2012 року, в якому зазначається, що податкова звітність – це документи, які відповідно до Кодексу подаються платниками податків до органів ДПС і на підставі яких здійснюються нарахування та/або сплата податку, збору (обов'язкового платежу);

- однією із видів звітності, яку сільськогосподарські формування мають подавати і здавати в Державні органи статистики є, так звані, форми статистичного спостереження. Урядом 1 січня 2023 року був введений в дію Закон України «Про офіційну статистику», яким передбачено, що статистична та фінансова звітність подається респондентами юридичними особами виключно в електронній формі;

- організацію статистичного спостереження і управління ними здійснює Державна служба статистики України. Сукупність статистичної звітності в Україні визначається Загальним табелем (переліком) форм державних статистичних спостережень, у якому наведено перелік форм загальнодержавних статистичних спостережень;

- відповідно до діючого законодавства форми усіх видів звітності, включаючи форми бухгалтерської звітності, податкові декларації, звіти для органів статистики і державних фондів подаються у електронному форматі. Як уже було зазначено, для ведення бухгалтерського обліку у ***** використовують програмний продукт «BAS АГРО БУХГАЛТЕРІЯ», в якій одним із модульних забезпечень є регламентована звітність, основне

призначення якої - подання власникам організації і контролюючим державним органам. Конфігурація інтегрована із сервісом здачі електронної звітності «FREDO», який надає можливість безпосередньо з конфігурації: сформуванню регламентовану звітність до різних державних органів; зашифрувати та підписати електронним цифровим підписом; надіслати звіти до контролюючих органів та отримати квитанцію про доставку звіту за призначенням; зберегти на електронних носіях.

Враховуючи практику ведення зовнішньоекономічної діяльності у ***** одним із можливих моментів удосконалення формування форм фінансової звітності є поступовий перехід на МСФЗ і запровадження їх у господарську практику малих і середніх підприємств. Традиційно МСФЗ більше застосовуються до великих підприємств, але їх впровадження до менших підприємств є також актуальне і доцільне. Адже, застосування стандартизованої системи бухгалтерського обліку, такої як МСФЗ, полегшує спілкування з міжнародними партнерами, інвесторами та фінансовими установами. Єдина фінансова звітність дає змогу зменшити витрати та труднощі, пов'язані з інтерпретацією різних національних стандартів бухгалтерського обліку, а отже, підвищити інвестиційну привабливість малих підприємств для іноземних інвесторів та партнерів.

Фінансова звітність є важливою складовою процесу управління та системи інформаційного забезпечення прийняття ефективних рішень користувачами, гармонійно інтегрована з основними класичними функціями управління. Саме тому, дані фінансової звітності слід у ***** більш ширше використовувати в процесі планування для підтвердження цілей і напрямків роботи, формулювання основ та моделювання показників планування фінансово-господарської діяльності підприємства на перспективу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безверхий К. В. Міжнародні стандарти фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП): практ. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. 226 с. URL : <http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2015/літм/>
2. Бухгалтерський облік [Текст] : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 460 с
3. Верига, Ю. А., Левченко З. М., Ватуля І. Д. Звітність підприємств: навч. посіб. 2-ге вид., доповн. і переробл.. Київ: ЦУЛ, 2018. 776 с. URL: <http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2018/літз/Звітність підприємств.>
4. Дубина О.Л., Шевченко Т.О., Ткаченко О.С. Статистична звітність підприємства: поняття та порядок подання // *Інфраструктура ринку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Випуск 66, 2022. С. 220 – 224. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2022/66_2022/40.pdf
5. Жук В.М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: [монографія] / В.М. Жук. - К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2012. – 454 с.
6. Звітність підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”. За ред. проф. Ф.Ф. Бутиця та Н.А. Остап’юк. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 428 с.
7. Зелікман В.Д. Облік у зарубіжних країнах: Навч. посібник / В.Д. Зелікман, О.Л. Ерьоміна, А.О. Безгодкова. – Дніпро: НМетАУ, 2017. –131 с.
8. Зелікман В.Д., Сокольська Р.Б. Звітність підприємства. Частина І: Теоретичні основи складання звітності та фінансова звітність підприємства: Навч. посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2020. – 94 с.
9. Іванчук Н.В. Звітність підприємств: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
10. Ілляшенко А.В. Проблеми складання статистичної звітності на вітчизняних підприємствах // *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Міжнародні економічні відносини та світове*

господарство, випуск 29, 2020. С. 67 – 70. URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/29_2020ua/15.pdf

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобовязань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

12. Костякова А.А. Європейські принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності: облікові новації 2018 року // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) №2(37), 2018.С.40-44*

13. Корягін М.В., Куцик П.О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія. Київ : Інтерсервіс, 2016. 276 с.

14. Маліков В.В., Новіченко Л.С., Стойка Н.С. Бухгалтерська звітність: вимоги та складові // *Економіка та суспільство*. Випуск № 57, 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/57>

15. Мачак Т.О., Ткаченко О.С., Дубина О.Л. Поняття та порядок складання податкової звітності підприємств // *Економіка та суспільство*. Випуск № 48, 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/48>

16. МСФЗ 24 URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7659-msfz-2020>

17. МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_004#Text

18. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління, затверджені Наказом Міністерства фінансів України №982 від 07.12.2018р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" від 07.02.2013 № 73 [із змінами та доповненнями]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Re22868?an=1>

20. Німчинов П.П. Загальна теорія бухгалтерського обліку. – К.: Вища школа, 1977. – 240 с.

21. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено Наказом міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html>

22. Польова О.Л., Маліцький П.О., Манеляк І.В. Обліково-інформаційне забезпечення формування бухгалтерської звітності в апк // *Економіка і суспільств*, Випуск № 59, 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/archive>

23. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України. Наказ ДПСУ № 516 від 14.06.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12#Text>

24. «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» № 433 від 28.03.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0028840-19#Text>

25. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвержене Наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

26. Порядок подання фінансової звітності. Постанова кабінету міністрів №419 від 28.02.2000р. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2024/february/issue-11/article-127854.html>

27. Портоварас Т.Р. Метаморфізм і ізоморфізм форм та видів звітності для цілей аналізу й управління суб'єктів господарювання // *Економіка та суспільство*. Випуск № 62, 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/62>

28. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

29. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність» від 30.07.1999 р. №176. URL: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO20.aspx>
30. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України від 01.10.2018 р. № 3126-ХІІ (Редакція від 21.12.2017). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
31. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>.
32. Про офіційну статистику. Закон України № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
33. Про затвердження Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики. Наказ 12.01.2011 № 3 Державного комітету статистики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-11/print1443086508904788#Text>
34. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України: Наказ державної податкової служби № 516 від 14 червня 2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12>.
35. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник Київ: Алерто, 2014. 1080 с. 57.
36. Ткаченко Н.М. Оновлена фінансова звітність в Україні: навч.-практич. посіб. Київ.: Алтера, 2015. 66 с.
37. Форми фінансової, податкової та статистичної звітності СГ ТОВ «Каменяр» за 2021 – 2023 рр.
38. Чебанова Н. В. Фінансова звітність підприємств : навч. посібн. / Н. В. Чебанова, Т. Я. Чупир, Ю. А. Василенко. – Х. : Фактор, 2006. – 444 с
39. Ціцька Н., Малецька О., Мирончук З. Оцінка податкових платежів сільськогосподарських підприємств в системі наповнення бюджету львівської області. *Аграрна економіка*. Т.16, №1-2, 2023. С.56-65

